

D2.4 Έκθεση αποτελεσματικότητας κιτίου πρώτων βοηθειών δηλητηρίασης σκύλων (Δράση C6)

Sub-action D2.4 Monitoring the impact and the effectiveness of the Anti - Poison First Aid Kit (Action C6)

NOΕΜΒΡΙΟΣ 2021

Η παρούσα μελέτη πραγματοποιείται στο πλαίσιο της Δράσης D2.4 "Monitoring the impact and the effectiveness of Action C6"

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Πράσινο Ταμείο και τους εταίρους του έργου στο πλαίσιο του Προγράμματος Επιχορηγήσεων LIFE «Φύση και Βιοποικιλότητα»

Lever
Σύμβουλοι Ανάπτυξης Α.Ε.

26^{ης} Οκτωβρίου 43, "LIMANI CENTER",

τ.κ. 54627, Θεσσαλονίκη

τηλ: 2310552113,

φαξ: 2310552114

Email: info@lever.gr, www.lever.gr

Υπο-δράση D2.4 - Έκθεση αποτελεσματικότητας κιτίου πρώτων βοηθειών δηλητηρίασης σκύλων (Δράση C6)

Ακρωνύμιο έργου: **LIFE AMYBEAR**

Πλήρης τίτλος: **Improving Human-Bear Coexistence Conditions in Municipality of Amyntaio**

Κωδικός έργου: **LIFE15 NAT/GR/001108**

Ημερομηνία έναρξης του έργου: **1^η Οκτωβρίου 2016**

Διάρκεια του έργου: **62 μήνες**

Ιστότοπος: www.lifeamybear.eu

Δράση	D2
Συμμετέχοντες δικαιούχοι	LEVER A.E.
Τύπος* (R, DEM, DEC, OTHER)	R
Επίπεδο διανομής** (PU, CO, CI)	CO
Ημερομηνία παραδοτέου σύμφωνα με τη Συμφωνία Επιχορήγησης (Grant Agreement)	30/9/2021
Ημερομηνία υλοποίησης	30/11/2021
Σχετικές δράσεις ή υπο- δράσεις	D2.4

*Type: **R** = Κείμενο, αναφορά (excluding the periodic and final reports); **DEM** = Demonstrator, pilot, prototype, plan designs, **DEC** = Websites, patents filing, press & media actions, videos, etc.; **OTHER** = Software, technical diagram, etc.

Dissemination level: **PU = Public, fully open, e.g. web; **CO** = Confidential, restricted under conditions set out in Model Grant Agreement; **CI** = Classified, information as referred to in Commission Decision 2001/844/EC.

Προτεινόμενη βιβλιογραφική αναφορά:

Αλ. Γιαννακόπουλος, Α. Τράγος, Ι. Τσακνάκης, Γ. Λαζάρου, Γ. Μερτζάνης, Ε. Αθανασιάδου (2021): Παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των αντι-δολωματικών κιτίων που διανεμήθηκαν σε κτηνοτρόφους. Έργο *LIFE15NAT/GR/01108 τελική αναφορά D2.4. δράσης D2/C6*, 53 σελ.

Suggested citation:

A. Giannakopoulos, A. Tragos, I. Tsaknakis, Y. Lazarou, Y. Mertzanis, E. Athanasiadou (2021): Monitoring the impact and the effectiveness of the Anti - Poison First Aid Kit (Action C6) *project LIFE15NAT/GR/01108 final activity report sub-Action D2.4, action D2/C6*, 53 pp. (in greek)

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	3
Summary.....	4
1. Εισαγωγή	5
2. Περιοχή του έργου	10
3. Μεθοδολογία προσέγγισης.....	12
4. Αποτελέσματα.....	13
4.1 Καταγραφή υπάρχουσας κατάστασης στην περιοχή του έργου-Χαρτογραφική απόδοση ζημιών στο ζωικό και φυτικό κεφάλαιο ανά Δημοτικό Διαμέρισμα για τον Δήμο Αμυνταίου και Φλώρινας το χρονικό διάστημα 2017-2020.....	13
4.1.1 Χωρική ανάλυση 2017.....	15
4.1.2 Χωρική ανάλυση 2018.....	19
4.1.3 Χωρική ανάλυση 2019.....	23
4.1.4 Χωρική ανάλυση 2020.....	27
4.2 Καταγραφή και χαρτογραφική απόδοση περιστατικών δηλητηρίασης την περίοδο 2018-2021.....	30
4.3 Αριθμός κιτιών πρώτων βοθηθειών που δωρίστηκαν.....	35
4.4 Αριθμός ατόμων που έλαβαν κιτίο από το έργο και το χρησιμοποίησαν (σε περιπτώσεις δηλητηριασμένων ζώων)	44
4.5 Αριθμός δηλητηριασμένων ζώων που σώθηκαν λόγω της χρήσης του Κιτίου	47
4.6 Αριθμός δηλητηριασμένων ζώων που πέθαναν από το δηλητήριο, αν και το κιτίο Α΄ βοθηθειών χρησιμοποιήθηκε	50
5. Συμπεράσματα	51
Βιβλιογραφία.....	53

Ευρετήριο Χαρτών

Χάρτης 1. Περιοχή Δήμων Αμυνταίου & Φλώρινας σε σχέση με τις Ζώνες Προστασίας & Διατήρησης.....	11
Χάρτης 2. Κατανομή ζημιών στο ζωικό κεφάλαιο από λύκο/αρκούδα το έτος 2017 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας	16
Χάρτης 3. Κατανομή ζημιών στο φυτικό κεφάλαιο από αρκούδα το έτος 2017 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας.....	18
Χάρτης 4. Κατανομή ζημιών στο ζωικό κεφάλαιο από λύκο/αρκούδα/άγρια αδέσποτα σκυλιά το έτος 2018 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας	20
Χάρτης 5. Κατανομή ζημιών στο φυτικό κεφάλαιο από αρκούδα το έτος 2018 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας.....	21
Χάρτης 6. Κατανομή ζημιών στο ζωικό κεφάλαιο από λύκο/αρκούδα/άγρια αδέσποτα σκυλιά το έτος 2019 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας	23
Χάρτης 7. Κατανομή ζημιών στο φυτικό κεφάλαιο από αρκούδα το έτος 2019 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας.....	25
Χάρτης 8. Κατανομή ζημιών στο ζωικό κεφάλαιο από λύκο/αρκούδα το έτος 2020 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας	28

Χάρτης 9. Κατανομή ζημιών στο φυτικό κεφάλαιο από αρκούδα το έτος 2020 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας.....	29
Χάρτης 10. Χωρική κατανομή των περιστατικών δηλητηρίασης την περίοδο 2018-2021 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας.....	34
Χάρτης 11. Κατανομή δωρεάς κυτιών Α Βοηθειών στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας.....	43
Χάρτης 12. Περιοχές που χρησιμοποιήθηκε το κυτίο Α' Βοηθειών για την αντιμετώπιση δηλητηρίασης σε σκύλους στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας	46
Χάρτης 13. Περιοχές όπου χρησιμοποιήθηκε το antipoison kit με επιτυχία	47

Ευρετήριο Εικόνων

Εικόνα 1. Κυτίο Α' βοηθειών για αντιμετώπιση δηλητηρίασης, στο πεδίο.....	14
Εικόνα 2 & 3. Δωρεά Antipoison kit στον οικισμό Κέλλη Αμυνταίου και Βευής Φλώρινας.....	17
Εικόνα 4. Ζημιά από λύκο σε κτηνοτροφική εκμετάλλευση προβάτων	26
Εικόνα 5. Δηλητηριασμένα ΣΦΚ και αλεπούδες.....	30
Εικόνα 6. Εκπαιδευτική συνάντηση του έργου.....	42
Εικόνα 7. Διανομή antipoison kit (replicability)	45
Εικόνα 8. Εκπαιδευτική συνάντηση-Σ6 δράση, με τον Κυνηγετικό Σύλλογο Αμυνταίου	48
Εικόνα 9. Εκπαιδευτική συνάντηση-Σ6 δράση, με κτηνοτρόφους στην περιοχή του Πεδινού-Αμυνταίου	48
Εικόνα 10. Εκπαιδευτική συνάντηση-Σ6 δράση, με τον Κυνηγετικό Σύλλογο Φλώρινας	49
Εικόνα 11. Εκπαιδευτική συνάντηση-Σ6 δράση, με τον Κυνηγετικό Σύλλογο Φλώρινας	49

Ευρετήριο Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1. Ζημιές από είδος μεγάλου σαρκοφάγου	15
Διάγραμμα 2. Ζημιές ανά κατηγορία παραγωγικών ζώων	15
Διάγραμμα 3. Ζημιές από είδος μεγάλου σαρκοφάγου	19
Διάγραμμα 4. Ζημιές ανά κατηγορία παραγωγικών ζώων	19
Διάγραμμα 5. Ζημιές από είδος μεγάλου σαρκοφάγου	24
Διάγραμμα 6. Ζημιές ανά κατηγορία παραγωγικών ζώων	24
Διάγραμμα 7. Ζημιές από είδος μεγάλου σαρκοφάγου	27
Διάγραμμα 8. Ζημιές ανά κατηγορία παραγωγικών ζώων	27
Διάγραμμα 9. Κατανομή περιστατικών ανά κατηγορία σκύλων το διάστημα 2018-2021.....	32
Διάγραμμα 10. Κατανομή περιστατικών ανά οικισμό το διάστημα 2018-2021.	32
Διάγραμμα 11. Κατανομή περιστατικών ανά μήνα το διάστημα 2018-2021.....	33

Ευρετήριο Πινάκων

Πίνακας 1. Περιστατικά δηλητηρίασης το διάστημα 2018-2021	30
Πίνακας 2. Κατανομή κυτιών (Antipoison Kit) Α' βοηθειών δηλητηρίασης σκύλων σε κτηνοτρόφους, κυνηγούς και εμπλεκόμενους φορείς στην περιοχή του Δήμου Αμυνταίου και Φλώρινας	35
Πίνακας 3. Αριθμός ατόμων που έλαβαν κιτίο από το έργο και το χρησιμοποίησαν (σε περιπτώσεις δηλητηριασμένων ζώων)	44

Περίληψη

Η υπό-δράση D2.4 αφορά στην παρακολούθηση της επίπτωσης και της αποτελεσματικότητας της δράσης C6: *Παραγωγή και διανομή ενός κιτίου πρώτων βοηθειών κατά της δηλητηρίασης σκύλων*. Στόχος της δράσης αυτής είναι η παρακολούθηση της εφαρμογής της C6. Θα οριστούν και θα εφαρμοστούν συγκεκριμένοι δείκτες μετά την υλοποίηση των δράσεων. Η διανομή και η εκπαίδευση των κτηνοτρόφων, κυνηγών, αγροτών, υπαλλήλων των Δασαρχείων για την χρήση του κιτίου πρώτων βοηθειών πραγματοποιήθηκε από την ΚΑΛΛΙΣΤΟ σε συνεργασία με την Lever, τον Δήμο Αμυνταίου, τον Αγροτικό Συνεταιρισμό Αιγοπροβατοτροφίας περιοχής Αμυνταίου και τη βοήθεια της Κυνηγετικής Ομοσπονδίας Μακεδονίας & Θράκης, των κυνηγετικών συλλόγων Αμυνταίου και Φλώρινας καθώς και της Ομοσπονδιακής Θηροφυλακής. Από την αρχή της διανομής, την παρακολούθηση της χρήσης του κιτίου ανέλαβε η LEVER σε συνεργασία με την ΚΑΛΛΙΣΤΩ. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν αφορούσαν τους επόμενους δείκτες:

- Αριθμός των κιτιών πρώτων βοηθειών για την καταπολέμηση της δηλητηρίασεως που δωρίστηκαν στους κτηνοτρόφους, στους κυνηγούς, κλπ.
- Αριθμός των ατόμων που έλαβαν ένα κιτίο από το έργο και το χρησιμοποίησαν (σε περιπτώσεις δηλητηριασμένων ζώων)
- Αριθμός δηλητηριασμένων ζώων που σώθηκαν λόγω της χρήσης του κιτίου
- Αριθμός δηλητηριασμένων ζώων που πέθαναν από το δηλητήριο, αν και χρησιμοποιήθηκε το κιτίο.

Τέλος, για τις ανάγκες της δράσης παρακολούθησης συγκεντρώθηκαν όλα τα διαθέσιμα δεδομένα ζημιών από τον Οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ) στο ζωικό και το φυτικό κεφάλαιο για τους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας για τα έτη 2017, 2018, 2019 και 2020. Ακόμα κατά τις εργασίες της δράσης D2.4 καταγράφηκαν και χαρτογραφήθηκαν τα περιστατικά δηλητηριάσεων σκύλων στους παραπάνω Δήμους. Για την χαρτογραφική απόδοση των δεδομένων αλλά και τη χωρική ανάλυση χρησιμοποιήθηκαν τα Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών και το λογισμικό ArcGIS 10.1 (ESRI; Redlands, Ca, USA).

Summary

Sub-action D2.4 concerns the monitoring of the impact of action C6: Production and distribution of a first aid kit against dog poisoning. The aim of this action is to monitor the implementation of C6. Specific indicators will be defined and applied after the implementation of the action. The distribution and training of breeders, hunters, farmers, employees of the Forest Service for the use of first aid kit was carried out by CALLISTO in collaboration with Lever, the Municipality of Amyntaio, the Agricultural Cooperative of Sheep and Goat Farming in the area of Amyntaio and the help of the Hunting Federation of Macedonia & Thrace, the hunting clubs of Amyntaio and Florina as well as the Game wardens. From the beginning of the kit donation, the monitoring of the use of the KIT was undertaken by LEVER in collaboration with CALLISTO. The data collected related to the following indicators:

- Number of first aid kits for the fight against poisoning donated to farmers, hunters, etc.
- Number of individuals who received a kit from the work and used it (in cases of poisoned animals)
- Number of poisoned animals saved due to the use of the kit
- Number of poisoned animals that died from the poison, although the kit was used.

Finally, for the needs of the monitoring action, all available carnivore damages data, from the Hellenic Agricultural Insurance Organization (ELGA), were collected for the Municipalities of Amyntaio and Florina for the years 2017, 2018, 2019 and 2020. Moreover, during the work of action D2.4, the cases of dog poisonings in the above municipalities were recorded and mapped. For the cartographic rendering of the data and the spatial analysis, the Geographic Information Systems and the software ArcGIS 10.1 (ESRI-Redlands, Ca, USA) were used.

1. Εισαγωγή

Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων για την εξόντωση ειδών της άγριας πανίδας αποτελεί σημαντική απειλή για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας τόσο στη χώρα μας όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η παράνομη αυτή πρακτική επηρεάζει άμεσα άτομα αλλά και τους πληθυσμούς άγριων ζώων. Το φαινόμενο αυτό έχει καταστροφικές επιπτώσεις σε αρκετά απειλούμενα είδη, όπως η αρκούδα, ο λύκος, το τσακάλι, τα αρπακτικά πτηνά και ειδικότερα τα πτωματοφάγα πτηνά (γύπες, όρνια κλπ), οδηγώντας σε τοπική αλλά και ευρύτερης κλίμακας κατάρρευση των πληθυσμών ή ακόμα και σε εξαφανίσεις.

Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων είναι μια παράνομη πρακτική που θέτει επίσης σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία τόσο του δράστη όσο και των πολιτών, καθώς μπορούν εύκολα να έρθουν σε επαφή με τις ουσίες αυτές, τα δηλητηριασμένα ζώα ή και τα δολώματα στις περιοχές που έχουν τοποθετηθεί. Η χρήση των δηλητηριασμένων δολωμάτων απαγορεύεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση σύμφωνα με τις οδηγίες (92/43/ΕΟΚ, 2009/147/ΕΚ), καθώς και τη σύμβαση της Βέρνης για την Ευρωπαϊκή Άγρια Ζωή και τους Φυσικούς Οικοτόπους, ενώ επιτρέπονται κάποιες τεχνικές ελέγχου κάτω από αυστηρές προϋποθέσεις. Ιστορικά, στην Ελλάδα από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα τα δηλητηριασμένα δολώματα χρησιμοποιήθηκαν για τον έλεγχο κάποιων «ανεπιθύμητων ειδών». Πρέπει να σημειώσουμε ότι ο όρος «ανεπιθύμητα είδη» είναι αδόκιμος διότι κάθε είδος ζωής έχει την σημασία του και την αξία του άσχετα αν ο άνθρωπος δεν μπορεί να το αντιληφθεί.

Ως αναφορά τα δηλητήρια που χρησιμοποιούνται μέχρι και σήμερα, αυτά είναι τα οργανοφωσφορικά παρασιτοκτόνα, τα χλωριωμένα εντομοκτόνα, οι καρβαμιδικοί εστέρες, το υδροκυάνιο και η στρυχνίνη (έχει σταματήσει η χρήση της εδώ και 35 έτη). Ειδικότερα η εντατική χρήση της στρυχνίνης πραγματοποιήθηκε την περίοδο 1960 έως και το 1980 με σημαντικότερες συνέπειες στα άγρια ζώα. Η δηλητηρίαση από στρυχνίνη εκτός από την άμεση θανάτωση του ζώου έχει την ικανότητα να παραμένει ενεργή για μεγάλο χρονικό διάστημα στα υπολείμματα του πτώματος με αποτέλεσμα αν κάποιο πτωματοφάγο ζώο τραφεί με ένα δηλητηριασμένο ζώο δηλητηριάζεται και αυτό δευτερογενώς. Έτσι από ένα μόνο δηλητηριασμένο δόλωμα αρχίζει μια αλυσίδα θανάτου που μπορεί να επηρεάσει και πολλούς άλλους οργανισμούς. Τα δολώματα είχαν εντοπιστεί ως κύρια απειλή θανάτου εκατοντάδων γυπών, στις δεκαετίες 1950-1970, όπου η χρήση της στρυχνίνης ήταν ευρέως διαδεδομένη. Στη δεκαετία του 1980, η χρήση της στρυχνίνης απαγορεύτηκε στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες. Στην Ελλάδα, τη δεκαετία του 1990,

απαγορεύτηκε και η οργανωμένη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων, όπως το υδροκυάνιο, που στόχευε στην ρύθμιση του πληθυσμού των αλεπούδων.

Η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων στην Ελλάδα είναι ένα αρκετά συχνό φαινόμενο και χρησιμοποιείται ως «τρόπος» εξόντωσης των άγριων ή και οικόσιτων ζώων που προκαλούν απώλειες στα παραγωγικά ζώα, την φυτική παραγωγή ή και στα ίδια τα αδέσποτα ζώα. Επιπλέον, χρησιμοποιείται και ως τρόπος «επίλυσης» προσωπικών διαφορών μεταξύ ατόμων ή και ομάδων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει κινήσει διαδικασία επί παραβάσει κατά της Ελλάδας σε σχέση με το φαινόμενο αυτό καταδεικνύοντας την έκταση και σοβαρότητα του προβλήματος. Αντικείμενο της διαδικασίας επί παραβάσει είναι η μη συμμόρφωση κράτους μέλους με το δίκαιο της ΕΕ. Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων απαγορεύεται ρητά από την ελληνική νομοθεσία λόγω των αρνητικών συνεπειών που έχει αυτή η πρακτική στη βιοποικιλότητα.

Η βελτίωση του θεσμικού πλαισίου αποτελεί σημαντικό βήμα στη μείωση του φαινομένου αλλά από την άλλη πλευρά η εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας και ειδικότερα όσον αφορά στη συνολική διαχείριση των περιστατικών δηλητηρίασης υπάρχουν νομικά κενά και σημαντικές πρακτικές δυσκολίες με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η αποτελεσματικότητα, η επιχειρησιακή ετοιμότητα και η εφαρμογή του νομικού πλαισίου από τους εμπλεκόμενους φορείς. Ο έλεγχος καθώς και η αποτροπή της παράνομης δηλητηρίασης άγριων και των οικόσιτων ζώων είναι ιδιαίτερα δύσκολος, καθώς οι ουσίες αυτές μπορούν να βρεθούν και να χρησιμοποιηθούν, γεγονός που επιτρέπει την άσκηση αυτής της εξαιρετικά επιζήμιας και παράνομης μεθόδου εξόντωσης των ζώων. Αξίζει να σημειωθεί ότι εξαιρετικά μικρές ποσότητες τέτοιων παράνομων ουσιών μπορούν να προκαλέσουν σημαντικό αριθμό θανάτων ενώ ένα πολύ μικρό ποσοστό των περιστατικών καταγράφονται ή αναφέρονται συστηματικά σε κάποιο σχετικό επίσημο φορέα.

Η τοποθέτηση δηλητηριασμένων δολωμάτων στο περιβάλλον (φυσικό, περιαστικό, αστικό) αποτελεί μια μη επιλεκτική πράξη για τη θανάτωση ζώων που δεν κάνει διακρίσεις καθώς σχεδόν κάθε ζώο (άγριο ή οικόσιτο) που καταναλώνει δηλητηριασμένο δόλωμα καταλήγει, στις περισσότερες περιπτώσεις. Πολλά είδη της άγριας πανίδας που έχουν μεγάλες περιοχές ενδημίας (*home ranges*) όπως τα μεγάλα σαρκοφάγα αλλά και τα αρπακτικά/πρωματοφάγα πτηνά ενδέχεται να μετακινηθούν σε άλλες περιοχές και μετά τον θάνατο τους να προκαλέσουν ενδεχομένως δευτερογενή δηλητηρίαση στα μικρά τους ή σε άλλα είδη δημιουργώντας έναν φαύλο κύκλο. Η χρήση και διασπορά στη φύση δηλητηριασμένων δολωμάτων αποτελεί ένα σύνθετο πρόβλημα και ένα πολυπαραγοντικό φαινόμενο στο οποίο εμπλέκονται και αλληλοεπιδρούν διαφορετικές

κοινωνικές ομάδες ή άτομα με ποικίλα κίνητρα. Αξίζει και αποτελεί μείζονος σημασίας διαδικασία να κατανοηθούν τα κίνητρα/αίτια πίσω από την παράνομη αυτή πρακτική έτσι ώστε να βρεθούν άμεσες λύσεις και να αντιμετωπιστεί αυτή η απειλή. Η παράνομη αυτή πρακτική στοχεύει κυρίως:

α) Σε είδη της άγριας πανίδας (αρκούδα, λύκος, τσακάλι, αγριόχοιρος, ασβός, αλεπού, κουνάβι), είτε ως πράξη αυτοδικίας μετά από κάποια ζημιά που έχουν προκαλέσει στην αγροτική παραγωγή, την κτηνοτροφία ή την μελισσοκομία, είτε ως τρόπος αποφυγής τέτοιων ζημιών. Έχει καταγραφεί και μέσα από το παρόν έργο LIFE AMYBEAR ότι το σύστημα αποζημίωσης του Ελληνικού Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ) για την κάλυψη των ζημιών που προκλήθηκαν στο ζωικό και το φυτικό κεφάλαιο από άγρια ζώα δεν πάντα αποτελεσματικό και υπάρχουν διάφορα προβλήματα. Πρέπει να αναφέρουμε ότι ο ΕΛΓΑ έχει πραγματοποιήσει σημαντικές προσπάθειες βελτίωσης του κανονισμού ασφάλισης με την συνεργασία με τις περιβαλλοντικές οργανώσεις, τα έργα LIFE, τους φορείς και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι γεωργοί και οι κτηνοτρόφοι αντιμετωπίζουν αρκετές πρακτικές δυσκολίες κατά τη διαδικασία αποζημίωσης (π.χ. εύρεση και διατήρηση πτωμάτων για τη διενέργεια αυτοψίας κ.ά.) και ως εκ τούτου είτε δεν διεκδικούν καθόλου αποζημίωση (δεν δηλώνουν την ζημιά-«φαινόμενο υποδήλωσης» και εσφαλμένης αποτύπωσης της υπάρχουσας κατάστασης), είτε εάν υποβάλλουν αίτηση, το ποσό των χρημάτων που λαμβάνουν είναι μικρότερο από την πραγματική αξία των ζημιών που υπέστησαν με αποτέλεσμα να οδηγούνται σε παράνομες πρακτικές διαχείρισης του προβλήματος,

β) Τα ζώα συντροφιάς (κατοικίδια) ή/και ζώα εργασίας (σκύλοι φύλαξης κοπαδιών, κυνηγετικοί σκύλοι) καθώς και τα αδέσποτα σκυλιά. Η θανάτωση σε αυτή την περίπτωση σχετίζεται με αντεκδικήσεις, προσωπικές διαφορές κ.λπ. μεταξύ των ιδιοκτητών των ζώων και των χρηστών γης σε μια δεδομένη περιοχή, την όχληση, τα επίπεδα ανοχής των ανθρώπων κλπ. Έχουν παρατηρηθεί περιπτώσεις αντεκδίκησης μεταξύ κυνηγών και κτηνοτρόφων εξαιτίας της σύγκρουσης για τη χρήση μιας περιοχής, είτε για εκγύμναση, κυνηγετικών σκύλων /ή άσκηση θήρας, είτε για βόσκηση, αντίστοιχα. Σε αυτές τις περιπτώσεις στόχος γίνονται οι σκύλοι φύλαξης κοπαδιών και οι κυνηγετικοί σκύλοι.

γ) Αντεκδικήσεις προσωπικές διαφορές κατοίκων για διάφορα αίτια. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις υπάρχουν σοβαρές παράπλευρες απώλειες με χαρακτηριστικότερες αυτές των αρπακτικών /πτωματοφάγων πτηνών. Επιπλέον, έχει αποδειχτεί ότι η θανάτωση ειδών της άγριας πανίδας με δηλητήρια σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί «λύση» στο πρόβλημα των ζημιών στην αγροτική παραγωγή ή στα κτηνοτροφικά ζώα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η περιοχή ενδημίας (*home*

range) ενός άγριου ζώου που εξοντώθηκε καταλαμβάνεται άμεσα από ένα άλλο γειτονικό διότι η περιοχή αυτή έχει διαθέσιμους φυσικούς πόρους (τροφικά διαθέσιμα, κάλυψη, άλλα άτομα του είδους κ.ά.)

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο μεγαλύτερος αριθμός νεκρών ζώων από δηλητηριασμένα δολώματα στην Ελλάδα την περίοδο 2000-2016 καταγράφηκε στην κατηγορία των σκύλων (n=867) (Ntemiri et al. 2018). Οι περισσότεροι άνθρωποι που τοποθετούν δηλητηριασμένα δολώματα δεν αντιλαμβάνονται τις αρνητικές επιπτώσεις που προκαλεί αυτή η παράνομη πρακτική στο φυσικό περιβάλλον, τα άγρια και τα οικόσιτα ζώα αλλά και τη δημόσια υγεία. Ωστόσο, ανεξάρτητα από τα κίνητρά τους, η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων, δεν αποτελεί λύση και υπάρχουν προληπτικά μέτρα που μπορούν να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα και να αμβλύνουν τη σύγκρουση όπως παρακάτω:

Για τις ζημιές στον πρωτογενή τομέα παραγωγής:

- Χρήση σκύλων φύλαξης κοπαδιών
- Χρήση ηλεκτροφόρων περιφράξεων
- Ενισχύσεις/επιδοτήσεις των παραγωγών για την προμήθεια μέτρων πρόληψης (τσοπανόσκυλα, ηλεκτροφόρες περιφράξεις, fladry και άλλα)
- Κατάλληλος σταβλισμός των κτηνοτροφικών ζώων και μόνιμη επιτήρηση του κοπαδιού από βοσκό
- Βελτίωση του συστήματος αποζημιώσεων των ζημιών από τον ΕΛΓΑ
- Δράσεις για την αύξηση της φυσικής λείας (άγρια σπληφόρα) των θηρευτών

Για τον ανταγωνισμό μεταξύ κοινωνικών ομάδων:

- Συστηματική φύλαξη των περιοχών ώστε να αποθαρρυνθούν παράνομες ενέργειες όπως είναι η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων.
- Συναντήσεις-Ενημερώσεις

Καθεστώς εμπορίας φυτοφαρμάκων:

- Υποχρεωτική έκδοση συνταγολογίου για την αγορά φυτοφαρμάκων
- Πάταξη παράνομης διακίνησης μη εγκεκριμένων γεωργικών φαρμάκων

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κτηνοτρόφοι είναι η απώλεια των σκύλων φύλαξης κοπαδιών τους από δηλητηριάσεις και κυρίως από δηλητηριασμένα δολώματα. Η δηλητηρίαση ποιμενικών σκύλων είναι ένα φαινόμενο που παρουσιάζεται σε όλη την Ελλάδα επηρεάζοντας αρνητικά τις προσπάθειες για την επαναδιάδοση και διατήρησης των ελληνικών φυλών ποιμενικών σκύλων και φυσικά την φύλαξη των κοπαδιών από επιθέσεις σαρκοφάγων. Σύμφωνα με την Ntemiri et al. (2018), το χρονικό διάστημα 2012-2016 σε 286 γνωστά περιστατικά δηλητηρίασης ζώων εκτός αστικού περιβάλλοντος τα 116 αφορούσαν σε σκύλους φύλαξης κοπαδιών.

Στην περιοχή του έργου LIFE AMYBEAR σημαντικός αριθμός παραγωγών έχει χάσει σκυλιά από δηλητηριασμένα δολώματα. Σύμφωνα με την προπαρασκευαστική δράση Α3 "Ταυτοποίηση - οριοθέτηση τομέων συγκρούσεων υψηλού κινδύνου μεταξύ ανθρώπων και αρκούδων" του έργου πραγματοποιήθηκαν ημι-δομημένες συνεντεύξεις ($n=78$) με ντόπιους κτηνοτρόφους για να διερευνηθεί η θνησιμότητα των ΣΦΚ (Σκύλων Φύλαξης Κοπαδιών) που προκαλείται από δηλητηριασμένα δολώματα στην ΠΕ Φλώρινας και ειδικότερα στο Δήμο Αμυνταίου ($n=41$) και Δήμο Πρεσπών ($n=37$). Κατά την τελευταία δεκαετία, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων κτηνοτρόφων (65,4%) είχαν απώλειες ΣΦΚ λόγω δηλητηριασμένων δολωμάτων, με συνολικά 418 δηλητηριασμένα ΣΦΚ (Δήμος Αμυνταίου $n=360$) και Εθνικό Πάρκο Πρεσπών $n= 58$). Ο μέσος συνολικός αριθμός ΣΦΚ που χάθηκαν ανά κοπάδι ήταν 8,2 (εύρος=1-35). Τα χαμένα ΣΦΚ ανά περιστατικό κυμαίνονταν από 1 έως 9, με περιπτώσεις όπου κτηνοτρόφοι έχασαν όλα τα ΣΦΚ τους σε ένα περιστατικό.

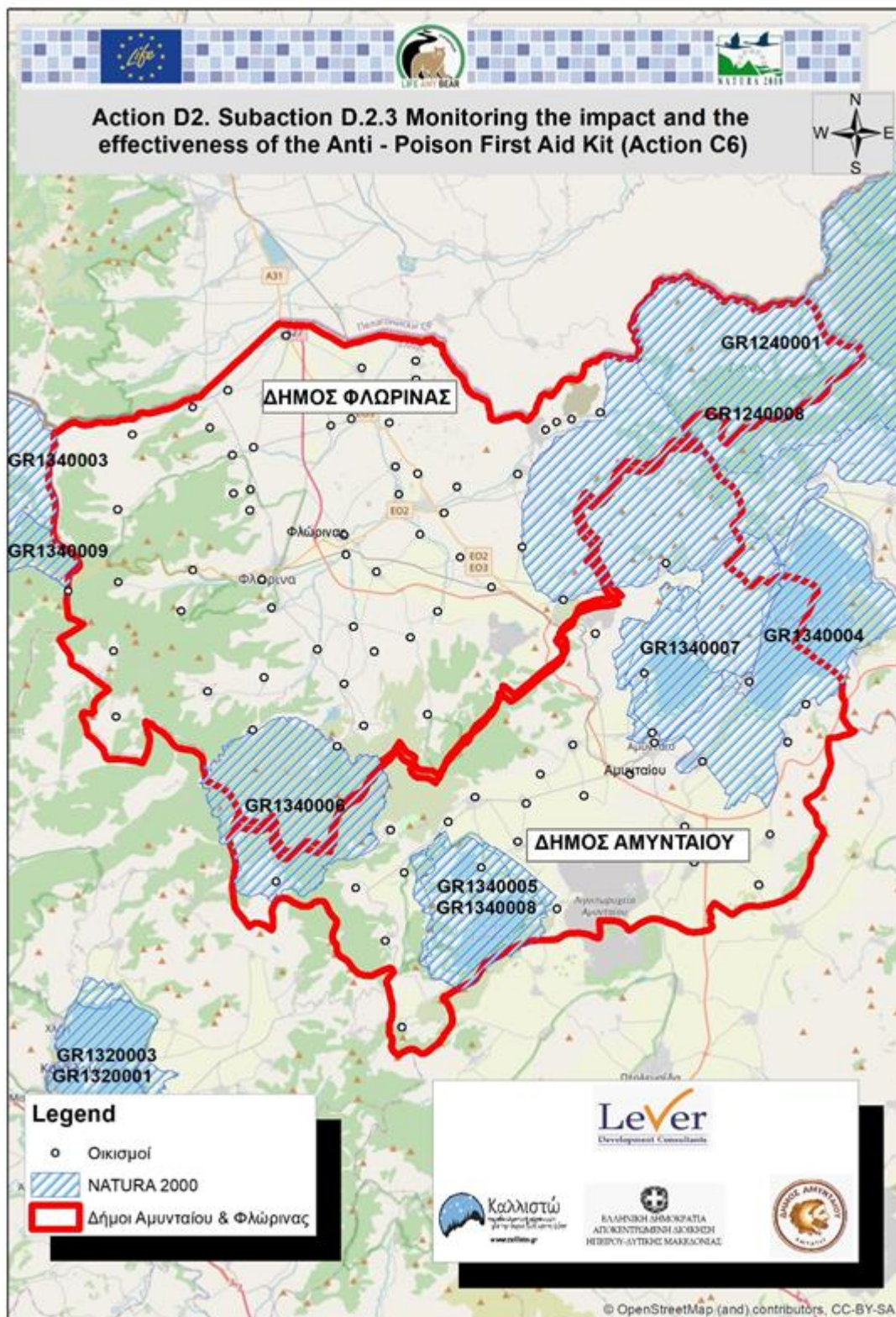
Οι τρεις κύριες αιτίες της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, όπως ισχυρίζονται οι κτηνοτρόφοι, ήταν: σκόπιμη δηλητηρίαση που σχετίζεται με αντιπαλότητες με κυνηγούς (32,3%), άλλες τοπικές διαφωνίες (18,5%) και τυχαία δηλητηρίαση κατά τη διάρκεια παράνομου ελέγχου του πληθυσμού των αλεπούδων (21,5%). Οι δηλητηριασμένοι τύποι δολώματος που αναφέρθηκαν κυρίως ήταν δηλητηριασμένα κομμάτια κρέατος (72,2%) και κάψουλες κυανίου (16,7%). Η εντατική χρήση δηλητηρίου μπορεί να έχει πολυεπίπεδες επιβλαβείς επιπτώσεις στους πληθυσμούς των καφέ αρκούδων και λύκων μέσω άμεσης θνησιμότητας (Πετρίδου Μ., Ψαραλέξη Μ και Γ. Μερτζάνης 2018).

Για τη **μείωση** και την **αντιμετώπιση** αυτού του προβλήματος αλλά και τη στήριξη των κτηνοτρόφων ένα κουτί πρώτων βοηθειών για την αντιμετώπιση δηλητηρίασης σκύλων στο πεδίο δημιουργήθηκε από την ομάδα του έργου LIFEAMYBEAR και δωρίστηκε στους κτηνοτρόφους. Οι κτηνοτρόφοι σε περιοχές με συχνά προβλήματα δηλητηρίασης σκύλων, περιοχών σύγκρουσης και άλλων κριτηρίων έλαβαν ένα κιτίο πρώτων βοηθειών που περιέχει όλα τα απαραίτητα φάρμακα και τα σχετικά αναλώσιμα για τις πρώτες βοήθειες της δηλητηρίασης των σκύλων φύλαξης κοπαδιών, στο πεδίο. Κατά τη διάρκεια εργασιών πεδίου για την υλοποίηση της δράσης C6 πραγματοποιήθηκαν οι απαραίτητες ενέργειες που αφορούν την παραγωγή και διανομή ενός κιτίου πρώτων βοηθειών κατά της δηλητηρίασης σκύλων φύλαξης κοπαδιών. Το παραπάνω πραγματοποιήθηκε σε άριστη συνεργασία με το Δήμο Αμυνταίου, την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας και τον Αγροτικό Συνεταιρισμό Αιγοπροβατοτροφίας περιοχής Αμυνταίου. Συνολικά δωρίστηκαν 680 κιτίων πρώτων βοηθειών και πραγματοποιήθηκε και η σχετική επίδειξη στους κτηνοτρόφους, σε ατομικές και κοινές εκπαιδευτικές συναντήσεις. Ακόμα πραγματοποιήθηκε διανομή κιτίων σε κυνηγούς, θηροφύλακες και μέλη των Κυνηγετικών Συλλόγων Φλώρινας και Αμυνταίου (οι οποίοι επηρεάζονται επίσης όταν δηλητηριαστούν τα κυνηγετικά σκυλιά τους) με στόχο την βελτίωση της στάσης των κυνηγών απέναντι στα μεγάλα σαρκοφάγα κυρίως αρκούδας αλλά και στις προσπάθειες και δράσεις του έργου LIFEAMYBEAR.

2. Περιοχή του έργου

Ο Δήμος Αμυνταίου είναι δήμος της Περιφερειακής Ενότητας Φλώρινας της περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας που συστάθηκε με το Πρόγραμμα Καλλικράτης (Χάρτης 1). Προέκυψε από την συνένωση των τριών προϋπαρχόντων Καποδιστριακών δήμων Αμυνταίου, Φιλώτα και Αετού και των τριών ανεξάρτητων καποδιστριακών Κοινοτήτων Λεχόβου, Νυμφαίου και Βαρικού. Η έκταση του νέου Δήμου είναι 599,6 Km² και ο πληθυσμός του 16.973 σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Έδρα του δήμου είναι το Αμύνταιο και ιστορική έδρα το Νυμφαίο.

Ο Δήμος Φλώρινας είναι δήμος της Περιφερειακής Ενότητας Φλώρινας της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας που συστάθηκε το 2011 με το Πρόγραμμα Καλλικράτης (Χάρτης 1). Προέκυψε από την συνένωση των προϋπαρχόντων δήμων Φλώρινας, Κάτω Κλεινών, Περάσματος και Μελίτης. Η έκταση του νέου Δήμου είναι 827,62 Km² και ο πληθυσμός του είναι 32.881 κάτοικοι, σύμφωνα με την Απογραφή του 2011. Έδρα του δήμου είναι η Φλώρινα.

Χάρτης 1. Περιοχή Δήμων Αμυνταίου & Φλώρινας σε σχέση με τις Ζώνες Προστασίας & Διατήρησης

3. Μεθοδολογία προσέγγισης

Κατά τη διάρκεια των εργασιών πεδίου, σε συναντήσεις/εκδηλώσεις στην περιοχή του έργου αλλά και μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας (C4, C5, C6, E κλπ.) πραγματοποιήθηκε συνέντευξη σε κτηνοτρόφους, κυνηγούς, αλλά και εκπροσώπους φορέων (Δασαρχεία, Θηροφύλακες Κυνηγετικής Ομοσπονδίας Μακεδονίας & Θράκης, Δήμοι κλπ.) που είχαν παραλάβει κιτ Α' βοηθειών για την αντιμετώπιση της δηλητηρίασης των σκύλων στο πεδίο για την συγκέντρωση και καταγραφή στοιχείων που θα αφορούσαν:

1. Στη συνολική αξιολόγηση της δράσης C6-Διανομή κιτιού πρώτων βοηθειών
2. Στον αριθμό ατόμων που έλαβαν κιτ πρώτων βοηθειών από το έργο και το χρησιμοποίησαν (σε περιπτώσεις δηλητηριασμένων ζώων)
3. Στον αριθμό των δηλητηριασμένων ζώων που σώθηκαν λόγω της χρήσης του κιτιού
4. Στον αριθμό των δηλητηριασμένων ζώων που πέθαναν από το δηλητήριο, αν και το κιτ χρησιμοποιήθηκε
5. Άλλα προβλήματα που ενδεχομένως αντιμετωπίζουν σε σχέση με τα δηλητηριασμένα δολώματα στην περιοχή τους

Το λογισμικό που χρησιμοποιήθηκε κατά τη διάρκεια αυτής της μελέτης είναι το ArcGISDesktop10.1 (ESRI, Redlands, CA, USA), ενώ με τις τρεις εφαρμογές του (ArcMap, ArcCatalog, ArcToolbox). Το σύστημα συντεταγμένων της χωρικής ανάλυσης και της χαρτογραφικής απόδοσης ήταν το Ελληνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς του 1987 (ΕΓΣΑ 87).

4. Αποτελέσματα

4.1 Καταγραφή υπάρχουσας κατάστασης στην περιοχή του έργου-Χαρτογραφική απόδοση ζημιών στο ζωικό και φυτικό κεφαλαίο ανά Δημοτικό Διαμέρισμα για τον Δήμο Αμυνταίου και Φλώρινας το χρονικό διάστημα 2017-2020

Η σύγκρουση με τα μεγάλα σαρκοφάγα, αποτελεί ένα από τα δυσκολότερα ζητήματα που συχνά καλούνται να αντιμετωπίσουν οι φορείς που εμπλέκονται με τη διαχείριση προστατευόμενων περιοχών ή φυσικών οικοσυστημάτων και η οποία σε αρκετές περιπτώσεις επηρεάζει σημαντικά την αποδοχή από τον ντόπιο πληθυσμό των συνολικών προσπαθειών διατήρησης και διαχείρισης των περιοχών αυτών (Ηλιόπουλος, 2012). Ως βασική αρχή, η έκταση της ζημιάς που προκαλούν τα μεγάλα σαρκοφάγα (αρκούδες και λύκοι) στα κτηνοτροφικά ζώα, τις σταβλικές εγκαταστάσεις, στα ζώα μετατόπισης ξυλείας, τα μελισσοσμήνη, τις καλλιέργειες κ.ά., εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την προσβασιμότητα σε αυτά. Στην περίπτωση που η κτηνοτροφία είναι εκτατική, χωρίς παράλληλα να υιοθετούνται μέτρα πρόληψης, τότε ο κίνδυνος επίθεσης από μεγάλα σαρκοφάγα είναι πολύ υψηλός. Αυτός ο κίνδυνος είναι ακόμα μεγαλύτερος όταν τα κτηνοτροφικά ζώα βρίσκονται κοντά σε υψηλής καταλληλότητας και χρήσης ενδαιτήματα (περιοχές με κατάλληλη βλάστηση, διαμόρφωση χαρακτηριστικών του τοπίου, τροφικά διαθέσιμα κ.ά).

Σε πολλές περιπτώσεις τα κοπάδια (ειδικότερα τα βοοειδή) αφήνονται ελεύθερα στα βουνά και μάλιστα χωρίς εποπτεία για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Το υψηλό ποσοστό ζημιών συνδέεται εν μέρει με ελλιπείς μεθόδους φύλαξης, φαινόμενο το οποίο έχει παρατηρηθεί τόσο στην Ιταλία (Ciucci and Boitani, 1998) όσο και στην Ισπανία (Blanco et al. 1992). Οι απώλειες συχνά είναι δυσανάλογες του αριθμού των θηρευτών (αρκούδα-λύκος) συγκριτικά με άλλες περιοχές και εντοπίζονται περισσότερο σε περιοχές όπου οι μέθοδοι πρόληψης ατονούν (Coza et al, 1996). Σε μικρές χώρες όπως η Ελλάδα, όπου δεν υπάρχουν μεγάλες κενές εκτάσεις από ανθρώπινες δραστηριότητες οι ζημιές από τους λύκους και αρκούδες είναι αναπόφευκτο γεγονός.

Σύμφωνα με το τμήμα Στατιστικής του ΕΛΓΑ σημαντικές είναι και οι ζημιές από αδέσποτα σκυλιά στο ζωικό κεφάλαιο σε διάφορες περιοχές της ηπειρωτικής αλλά και της νησιωτικής χώρας όπου δεν εξαπλώνονται μεγάλα σαρκοφάγα (αρκούδα-λύκος). Ακόμα και στην περίπτωση που υπήρχαν υψηλά επίπεδα τροφικών διαθεσίμων (αγριόχοιρος, ζαρκάδι, καλλιέργειες, οπωροφόρα κλπ), ο μεγαλύτερος αριθμός κτηνοτροφικών ζώων και η εξασθένιση των φυσικών αμυντικών τους μηχανισμών αποφυγής των θηρευτών, καθιστά τα τελευταία εύκολη λεία. Οι ζημιές από λύκο και

αρκούδα στην Ελλάδα αποτελούν ένα υπαρκτό πρόβλημα, δεν είναι όμως κάτι καινούργιο. Περιοχές με έντονο ανάγλυφο και πυκνή βλάστηση που δυσχεραίνουν την επιτήρηση και συγκέντρωση του κοπαδιού εμφανίζουν, συχνές ζημιές.

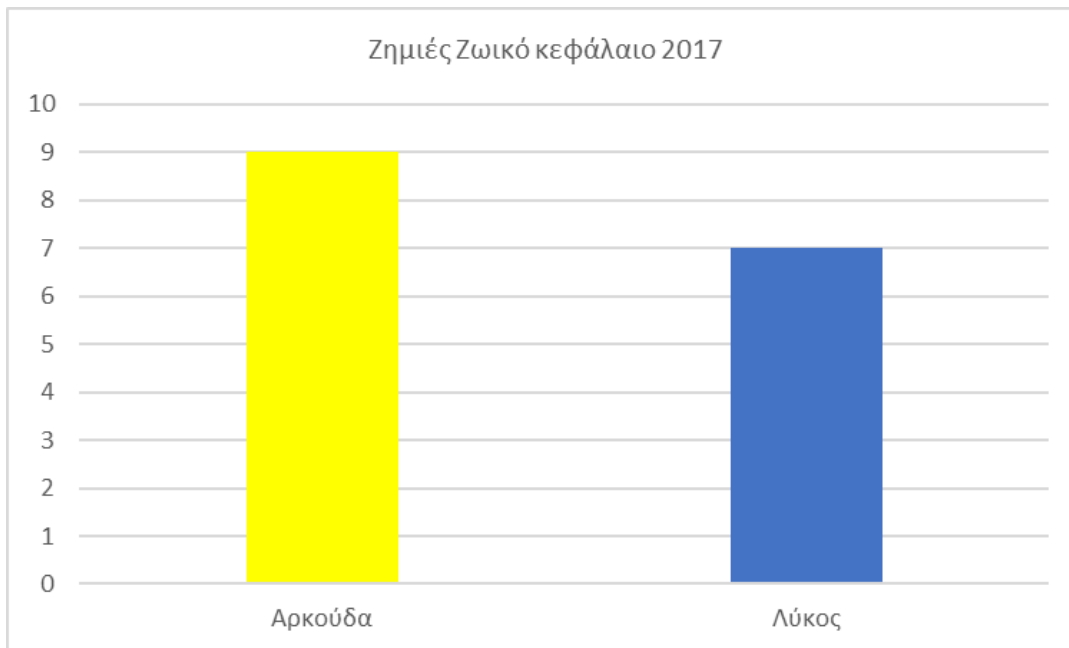
Τα προβλήματα που έχουν ήδη προαναφερθεί για την διαδικασία αυτοψιών αλλά και συνολικά του συστήματος αποζημιώσεων των ζημιών από άγρια ζώα διαμορφώνουν μια ιδιαίτερα δύσκολη κατάσταση τόσο για τους παραγωγούς όσο και για την συνύπαρξη με τα μεγάλα σαρκοφάγα. Σύμφωνα με τον κανονισμό αποζημίωσης του ΕΛΓΑ- «Άγρια ζώα» θεωρούνται τα προστατευόμενα είδη Λύκος και Αρκούδα που προκαλούν ζημιές στο ζωικό κεφάλαιο στις γεωγραφικές περιοχές εξάπλωσής τους, καθώς και ζημιές από «άγρια» αδέσποτα σκυλιά.

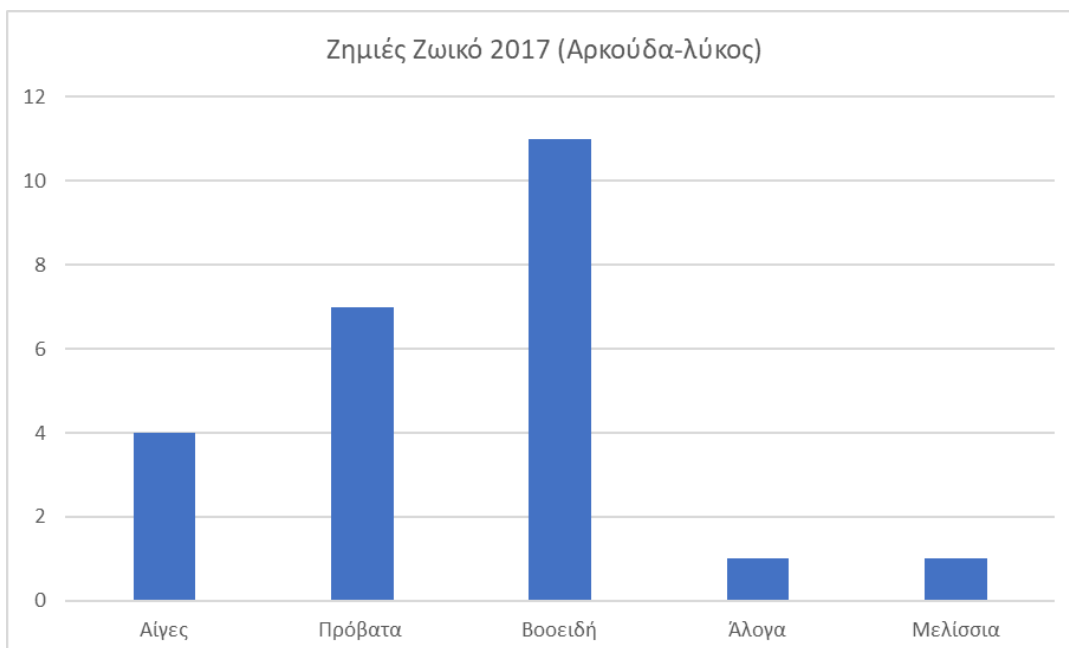
Εικόνα 1. Κυτίο Α' βοηθειών για αντιμετώπιση δηλητηρίασης, στο πεδίο

4.1.1 Χωρική ανάλυση 2017

Στα διαγράμματα 1 και 2, καθώς και στο χάρτη 2 φαίνονται τα αποτελέσματα από τις καταγραφές των απωλειών από αρκούδα και λύκο στο ζωικό κεφάλαιο με βάση τα στοιχεία του Ελληνικού Οργανισμού Αποζημιώσεων για το έτος 2017. Ειδικότερα φαίνεται ότι καταγράφονται επιθέσεις τόσο στο ορεινό και ημιορεινό τμήμα το Δήμων αλλά και στο πεδινό σε χαμηλότερα υψόμετρα. Η καταχώρηση των δεδομένων-απωλειών από λύκο και αρκούδα ανά δημοτικό διαμέρισμα έδειξε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό ζημιών το 2017 κατείχαν οι δυο βασικές κατηγορίες: τα αιγοπρόβατα και τα βοοειδή.

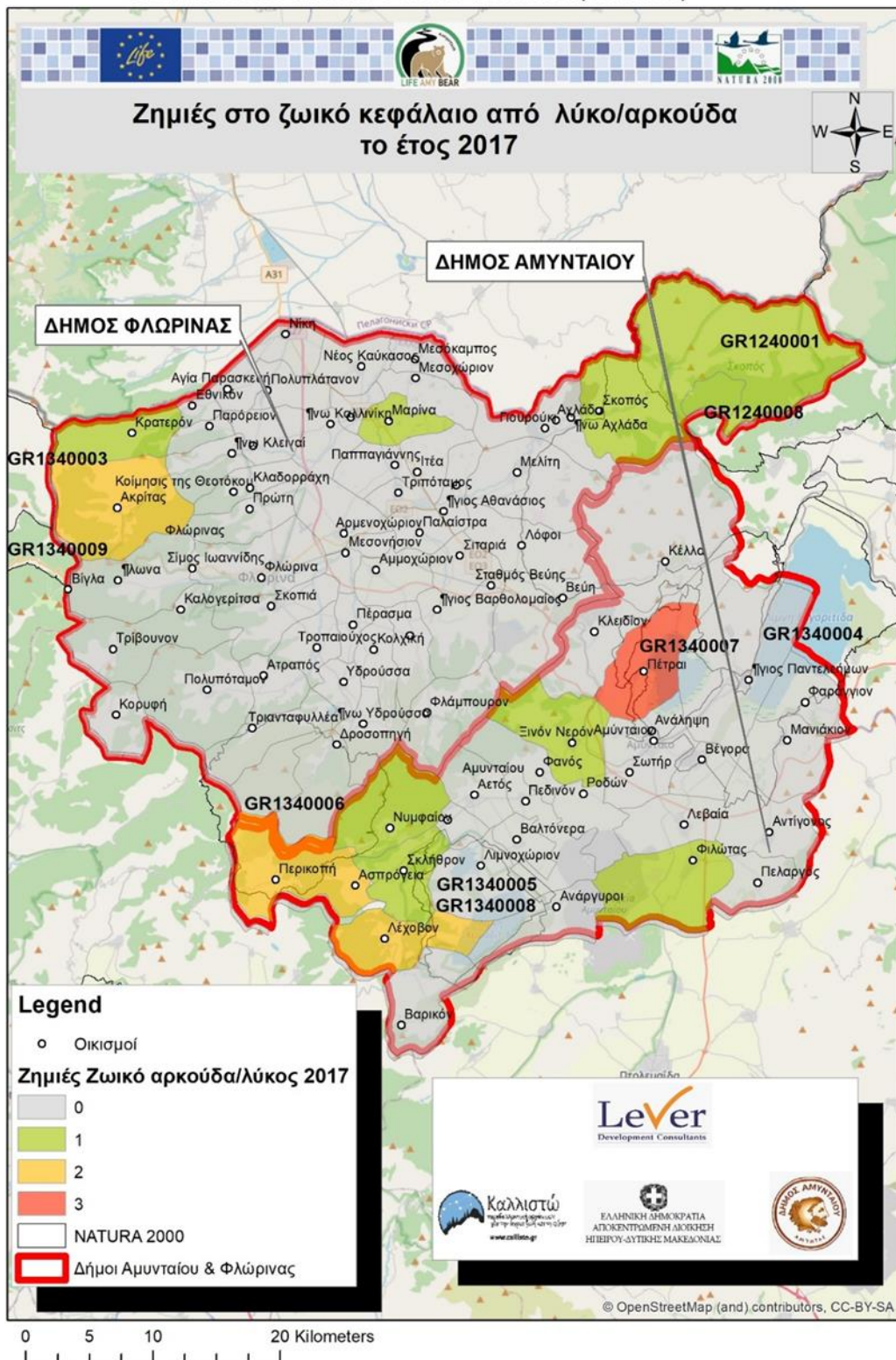

Διάγραμμα 1. Ζημιές από είδος μεγάλου σαρκοφάγου

Διάγραμμα 2. Ζημιές ανά κατηγορία παραγωγικών ζώων

Action D2. Subaction D.2.3 Monitoring the impact and the effectiveness of the Anti - Poison First Aid Kit (Action C6)

Χάρτης 2. Κατανομή ζημιών στο ζωικό κεφάλαιο από λύκο/αρκούδα το έτος 2017 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας

Εικόνα 2 & 3. Δωρεά Αντίρροison kit στον οικισμό Κέλλη Αμυνταίου και Βευής Φλώρινας

Όσο αφορά στο φυτικό κεφάλαιο φαίνεται ότι καταγράφονται ζημιές από αρκούδα τόσο στο ορεινό και ημιορεινό τμήμα το Δήμων αλλά και στο πεδινό σε χαμηλότερα υψόμετρα. Η καταχώρηση των δεδομένων-ζημιών αρκούδα ανά δημοτικό διαμέρισμα έδειξε ότι οι δυο βασικές κατηγορίες εκμεταλλεύσεων: ο ηλιανθος και οι δενδρώδεις καλλιέργειες είχαν το μεγαλύτερο ποσοστό ζημιών. Σημαντικό είναι να αναφέρουμε ότι στο Δ. Δ. Σκλήθρου το 2017 είχαμε ζημιές τόσο στο ζωικό όσο και στο φυτικό κεφάλαιο.

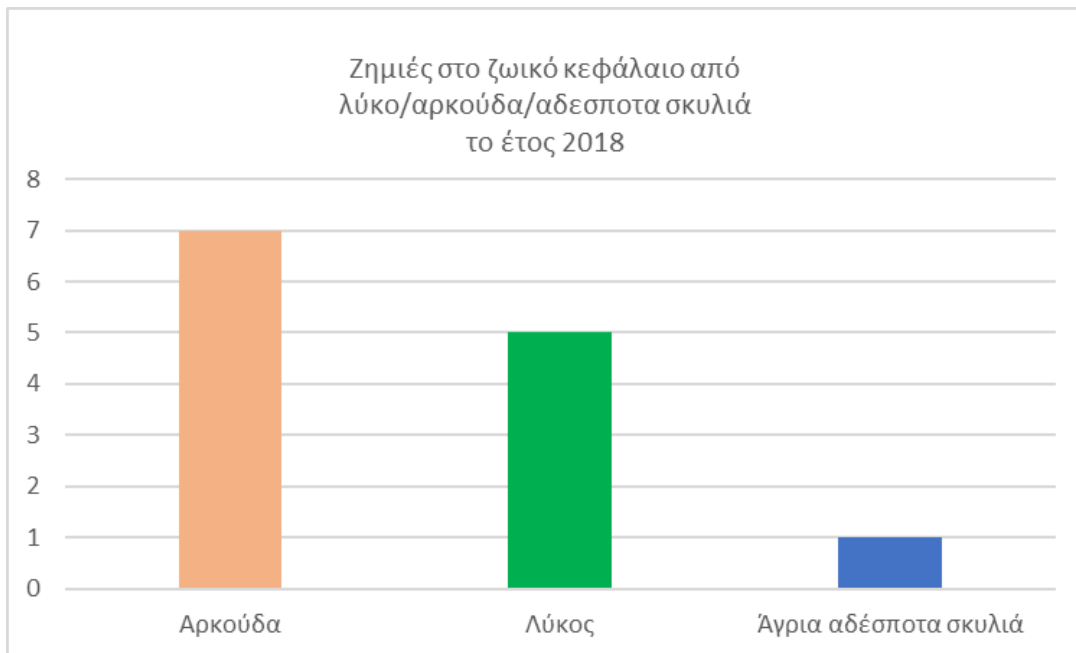
Action D2. Subaction D.2.3 Monitoring the impact and the effectiveness of the Anti - Poison First Aid Kit (Action C6)

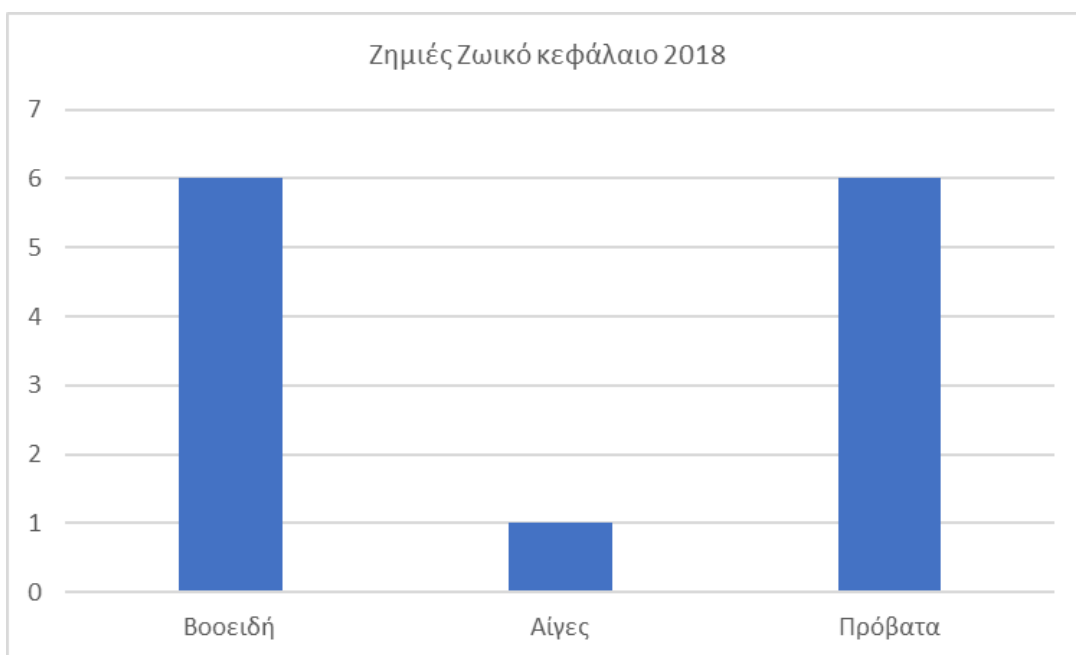
Χάρτης 3. Κατανομή ζημιών στο φυτικό κεφάλαιο από αρκούδα το έτος 2017 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας

4.1.2 Χωρική ανάλυση 2018

Στα διαγράμματα 3 και 4, καθώς και στο χάρτη 4 φαίνονται τα αποτελέσματα από τις καταγραφές των απωλειών από αρκούδα και λύκο αλλά και άγρια αδέσποτα σκυλιά στο ζωικό κεφάλαιο με βάση τα στοιχεία του Ελληνικού Οργανισμού Αποζημιώσεων για το έτος 2018. Ειδικότερα φαίνεται ότι καταγράφονται επιθέσεις τόσο στο ορεινό και ημιορεινό τμήμα το Δήμων αλλά και στο πεδινό σε χαμηλότερα υψόμετρα. Η καταχώρηση των δεδομένων-απωλειών από λύκο αρκούδα και αδέσποτα σκυλιά ανά δημοτικό διαμέρισμα έδειξε ότι οι δυο βασικές κατηγορίες εκμεταλλεύσεων: τα πρόβατα και τα βοοειδή είχαν το 2018 το μεγαλύτερο ποσοστό ζημιών ενώ οι αίγες το χαμηλότερο.

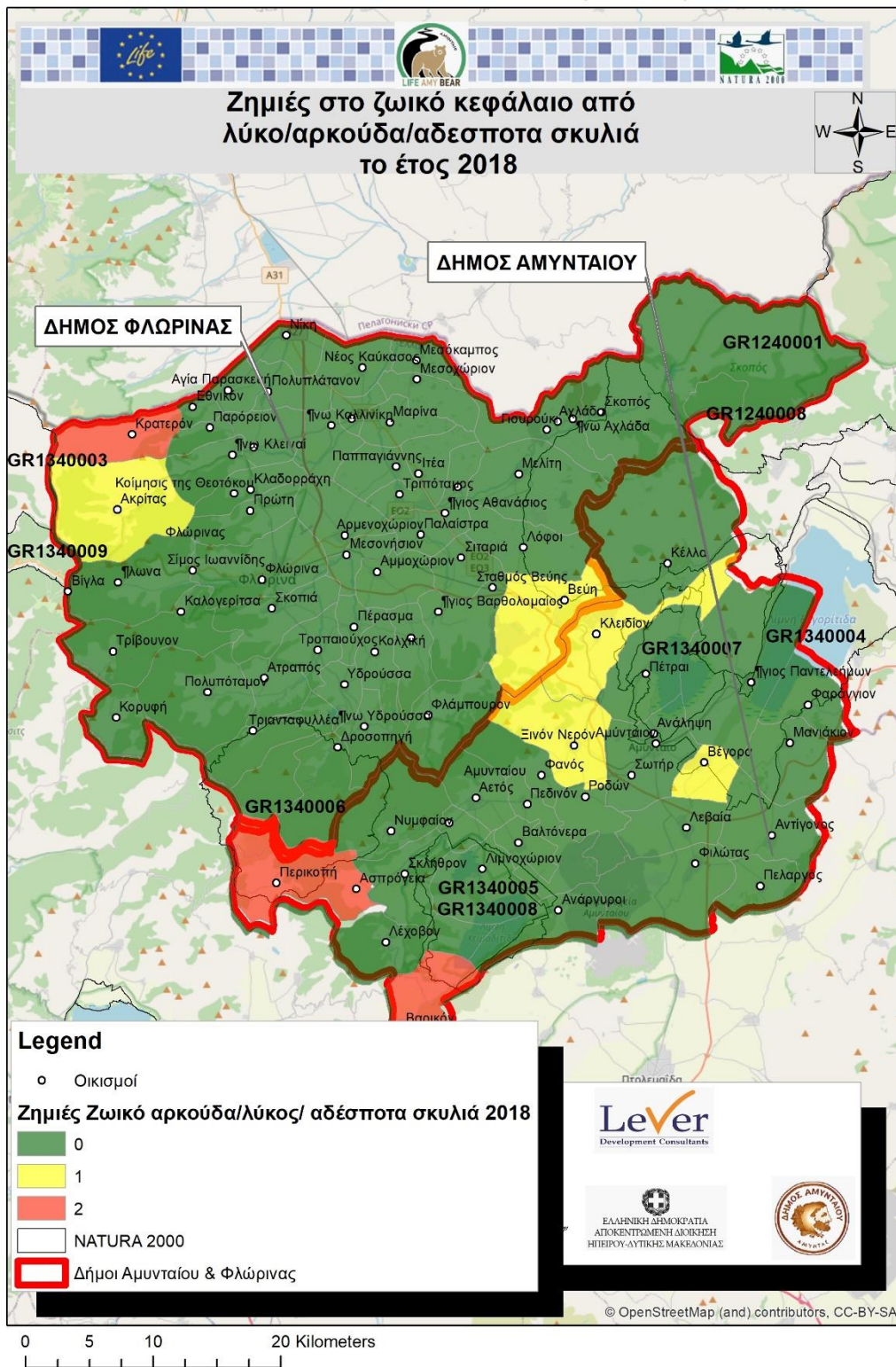

Διάγραμμα 3. Ζημιές από είδος μεγάλου σαρκοφάγου

Διάγραμμα 4. Ζημιές ανά κατηγορία παραγωγικών ζώων

Action D2. Subaction D.2.3 Monitoring the impact and the effectiveness of the Anti - Poison First Aid Kit (Action C6)

Χάρτης 4. Κατανομή ζημιών στο ζωικό κεφάλαιο από λύκο/αρκούδα/άγρια αδέσποτα σκυλιά το έτος 2018 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας

Όσο αφορά στο φυτικό κεφάλαιο φαίνεται ότι καταγράφονται ζημιές από αρκούδα τόσο στο ορεινό και ημιορεινό τμήμα το Δήμων αλλά και στο πεδινό σε χαμηλότερα υψόμετρα (Χάρτης 5). Η καταχώρηση των δεδομένων-ζημιών αρκούδα ανά δημοτικό διαμέρισμα έδειξε ότι οι δυο βασικές κατηγορίες εκμεταλλεύσεων: ο αραβόσιτος και οι δενδρώδεις καλλιέργειες (κερασιές) είχαν το μεγαλύτερο ποσοστό ζημιών.

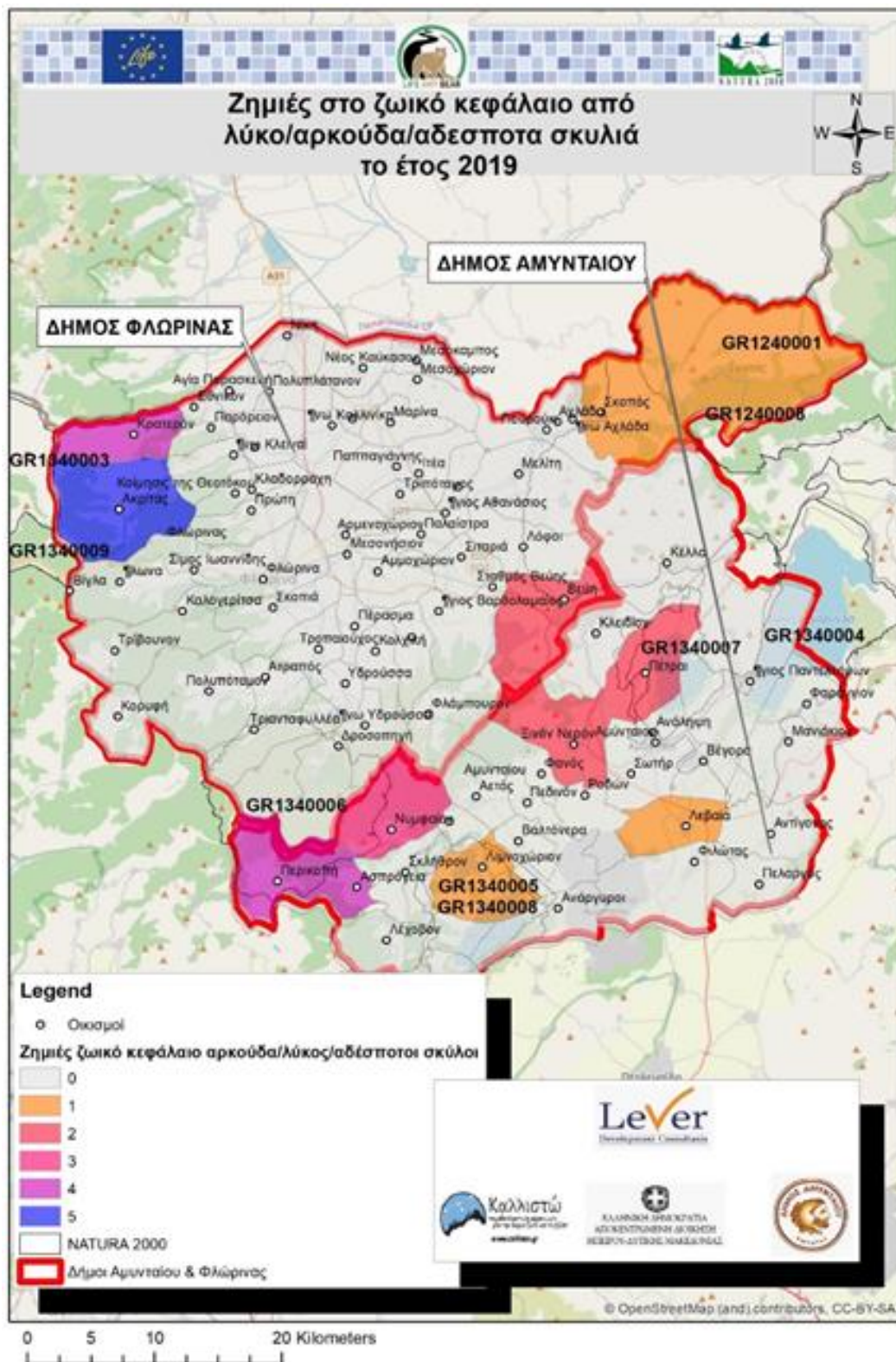

Χάρτης 5. Κατανομή ζημιών στο φυτικό κεφάλαιο από αρκούδα το έτος 2018 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας

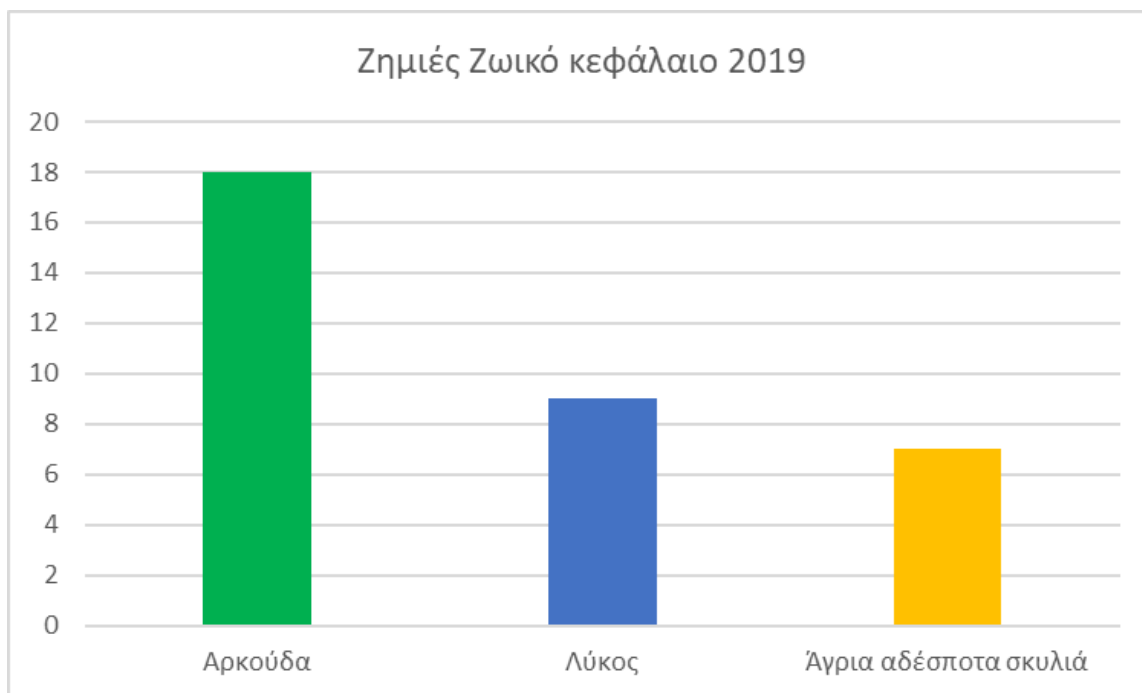
Σημαντικό είναι να αναφέρουμε ότι στο ΔΔ Λιμνοχωρίου είχαμε ζημιές σε αραβόσιτο. Γενικά στην περιοχή του πεδινού τμήματος από το Σκλήθρο έως και το Λιμνοχώρι εντοπίζονται αγροτικές καλλιέργειες (αυξημένα τροφικά διαθέσιμα) σε συνδυασμό με δασοκάλυψη για τις αρκούδες σε όλη τη διάρκεια του έτους αλλά και ιδιαίτερα την κρίσιμη περίοδο του φθινοπώρου όπου τα ζώα χρειάζονται να αποθηκεύσουν λίπος για την ερχόμενη δύσκολη περίοδο του χειμώνα.

4.1.3 Χωρική ανάλυση 2019

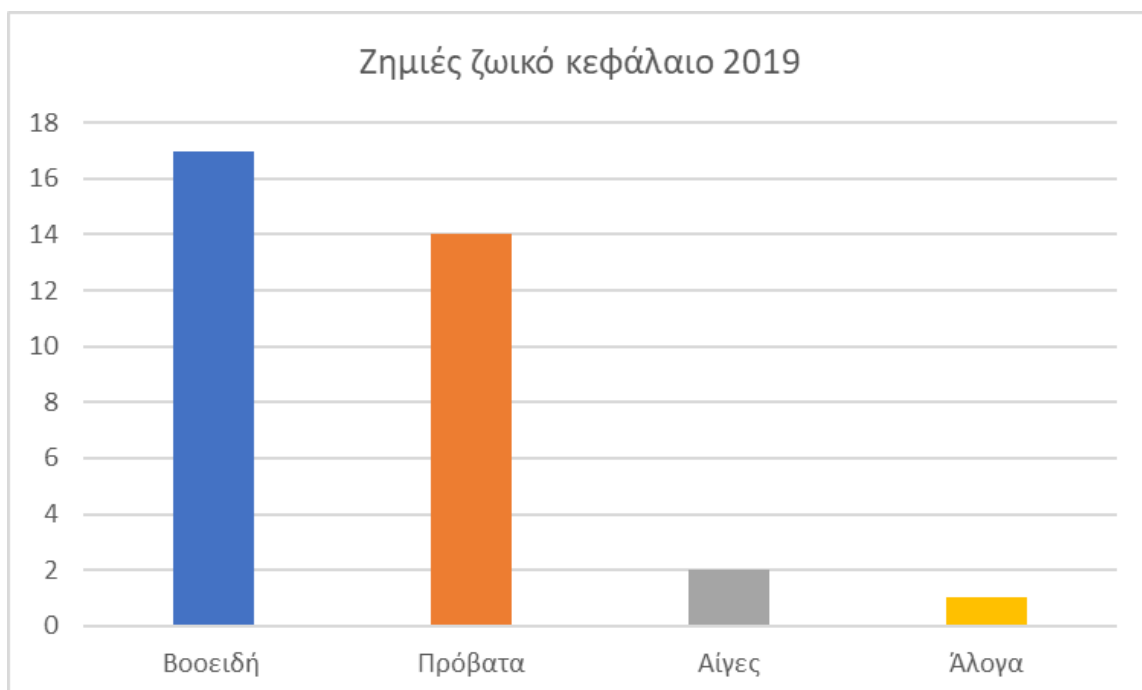
Στα διαγράμματα 5 και 6, καθώς και στο χάρτη 6 φαίνονται τα αποτελέσματα από τις καταγραφές των απωλειών από αρκούδα και λύκο αλλά και άγρια αδέσποτα σκυλιά στο ζωικό κεφάλαιο με βάση τα στοιχεία του Ελληνικού Οργανισμού Αποζημιώσεων για το έτος 2019.

Χάρτης 6. Κατανομή ζημιών στο ζωικό κεφάλαιο από λύκο/αρκούδα/άγρια αδέσποτα σκυλιά το έτος 2019 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας

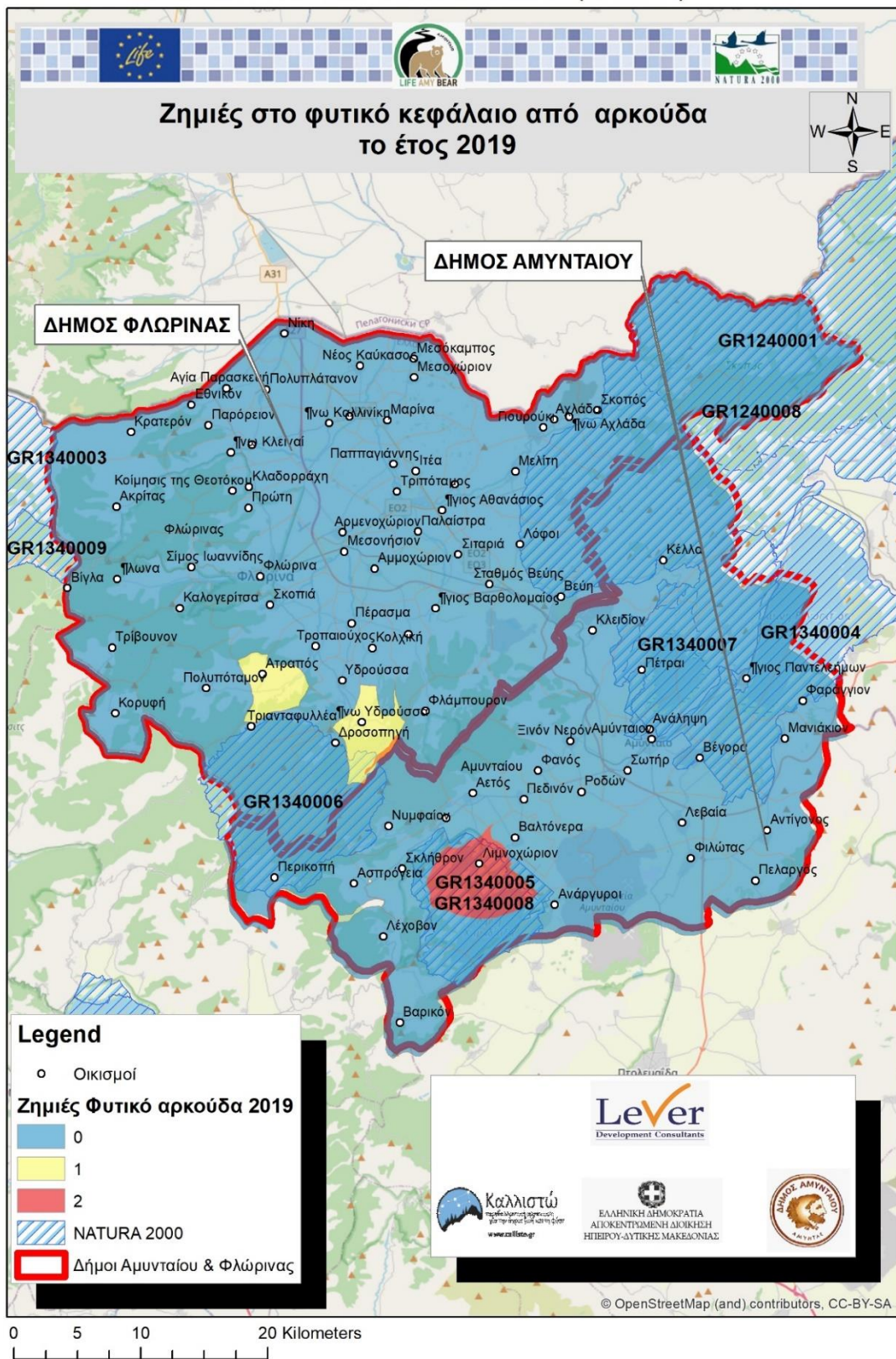

Διάγραμμα 5. Ζημιές από είδος μεγάλου σαρκοφάγου

Διάγραμμα 6. Ζημιές ανά κατηγορία παραγωγικών ζώων

Action D2. Subaction D.2.3 Monitoring the impact and the effectiveness of the Anti - Poison First Aid Kit (Action C6)

Χάρτης 7. Κατανομή ζημιών στο φυτικό κεφάλαιο από αρκούδα το έτος 2019 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας

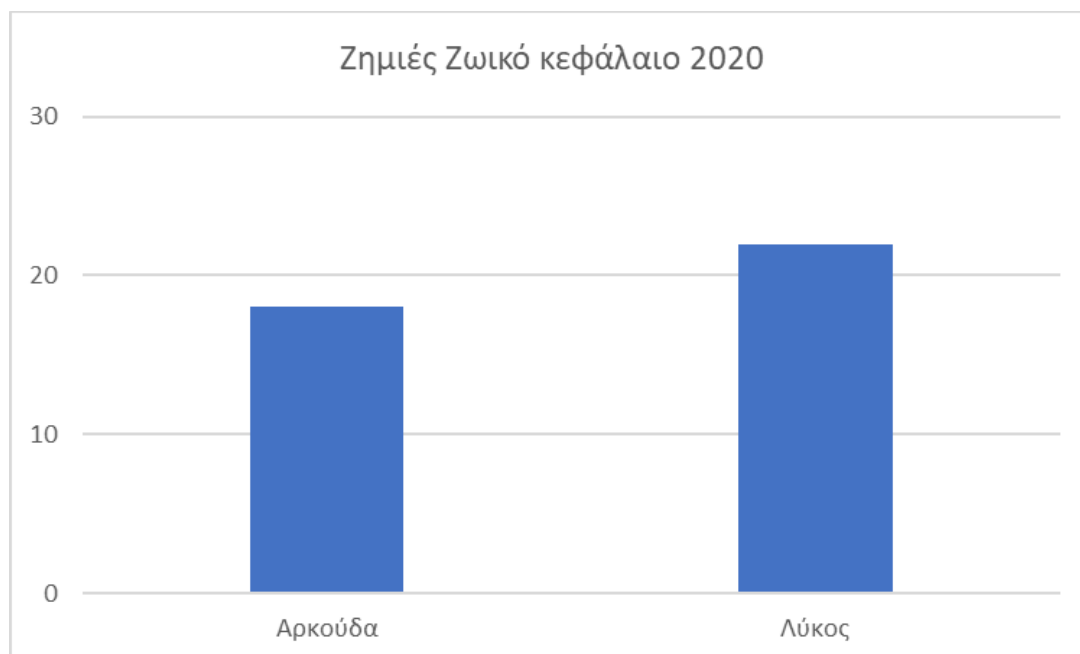
Όσο αφορά στο φυτικό κεφάλαιο φαίνεται ότι καταγράφονται ζημιές από αρκούδα τόσο στο ορεινό και ημιορεινό τμήμα το Δήμων αλλά και στο πεδινό σε χαμηλότερα υψόμετρα. Η καταχώρηση των δεδομένων-ζημιών αρκούδα ανά δημοτικό διαμέρισμα έδειξε ότι οι δυο βασικές κατηγορίες εκμεταλλεύσεων: ο αραβόσιτος και οι δενδρώδεις καλλιέργειες (κερασιές) στην περιοχή του Ατραπού είχαν το μεγαλύτερο ποσοστό ζημιών. Σημαντικό είναι να αναφέρουμε ότι στο ΔΔ Λιμνοχωρίου είχαμε ζημιές σε αραβόσιτο ενώ στην περιοχή της Άνω Υδρούσας καταγράφηκε ζημιά σε καλλιέργεια ηλίανθου.

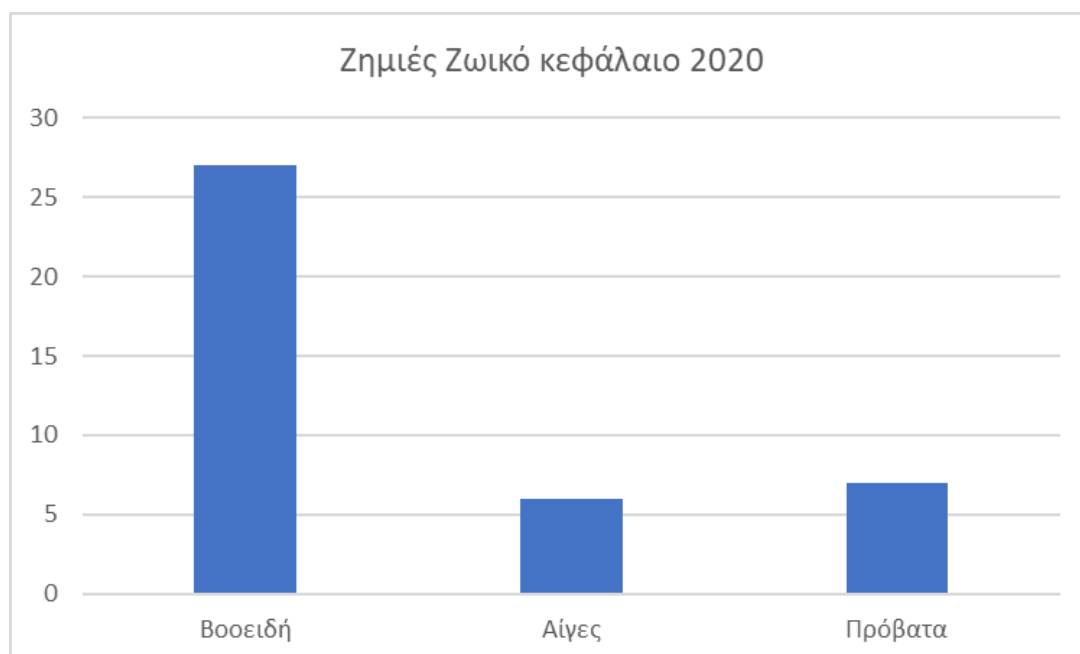
Εικόνα 4. Ζημιά από λύκο σε κτηνοτροφική εκμετάλλευση προβάτων

4.1.4 Χωρική ανάλυση 2020

Στα διαγράμματα 7 και 8, καθώς και στο χάρτη 8 φαίνονται τα αποτελέσματα από τις καταγραφές των απωλειών από αρκούδα και λύκο αλλά και άγρια αδέσποτα σκυλιά στο ζωικό κεφάλαιο με βάση τα στοιχεία του Ελληνικού Οργανισμού Αποζημιώσεων για το έτος 2018.

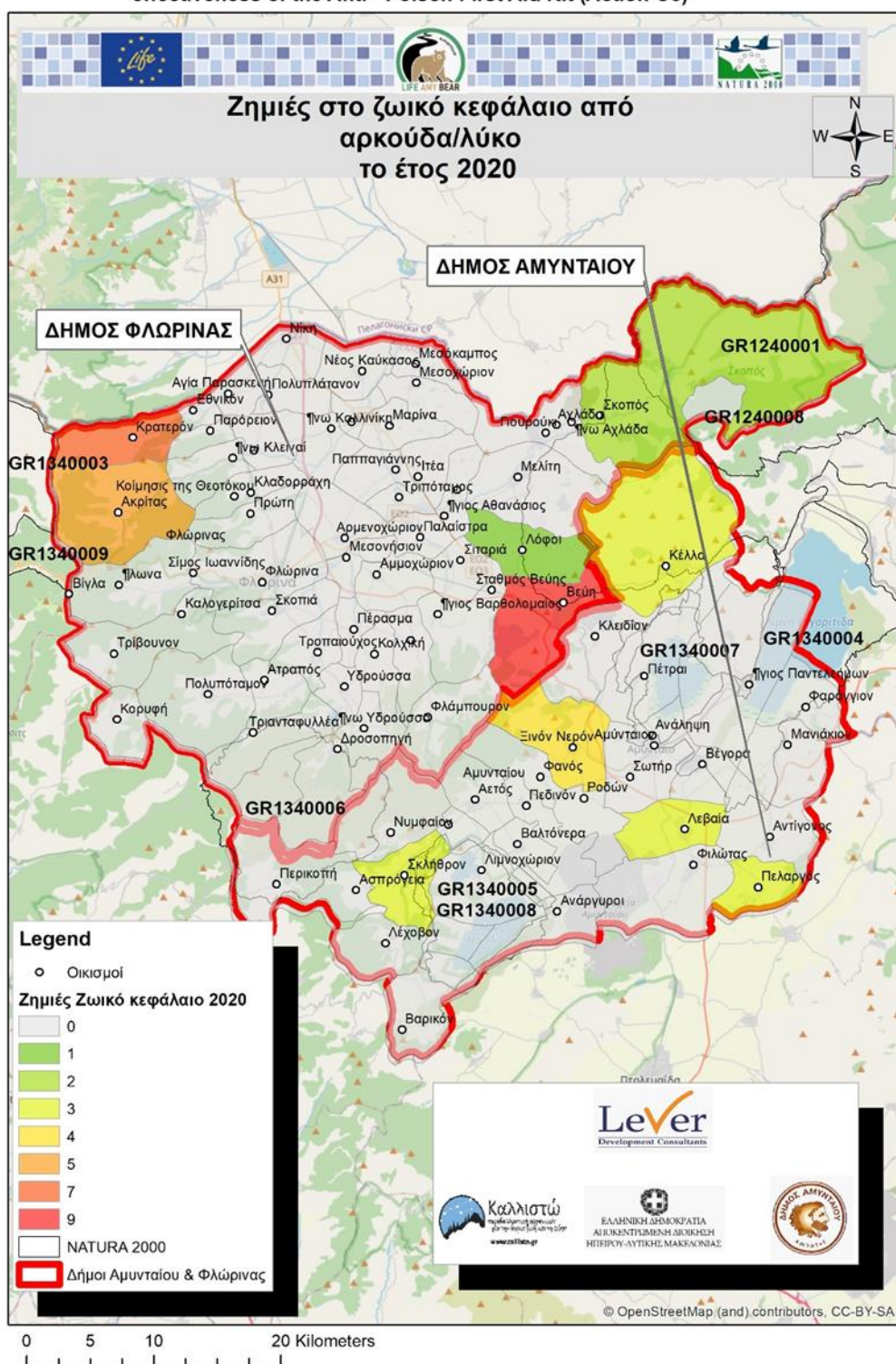

Διάγραμμα 7. Ζημιές από είδος μεγάλου σαρκοφάγου

Διάγραμμα 8. Ζημιές ανά κατηγορία παραγωγικών ζώων

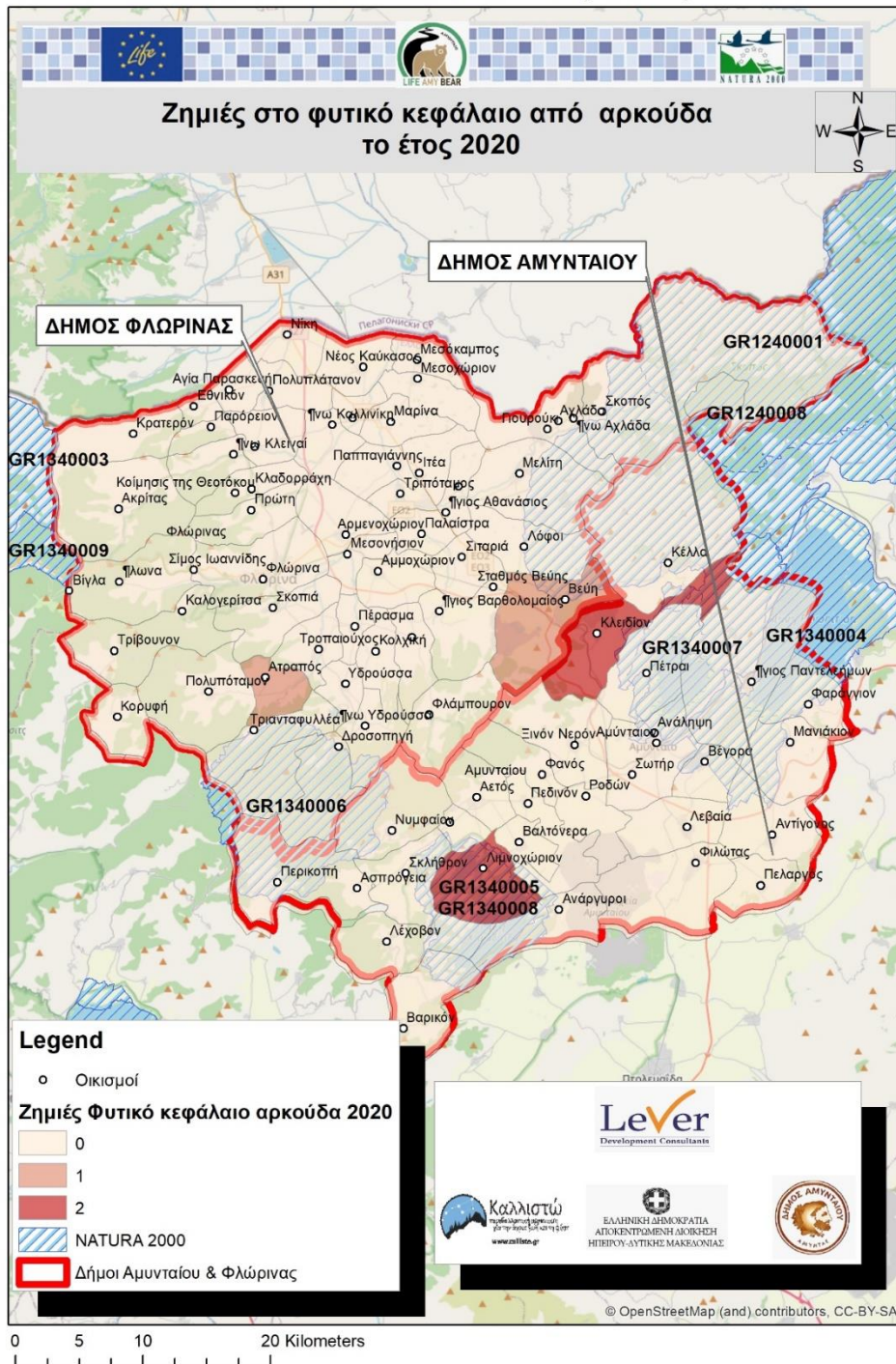
Action D2. Subaction D.2.3 Monitoring the impact and the effectiveness of the Anti - Poison First Aid Kit (Action C6)

Χάρτης 8. Κατανομή ζημιών στο ζωικό κεφάλαιο από λύκο/αρκούδα το έτος 2020 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας

Όσο αφορά στο φυτικό κεφάλαιο φαίνεται ότι καταγράφονται ζημιές από αρκούδα τόσο στο ορεινό και ημιορεινό τμήμα το Δήμων αλλά και στο πεδινό σε χαμηλότερα υψόμετρα. Η καταχώρηση των δεδομένων-ζημιών αρκούδα ανά δημοτικό διαμέρισμα έδειξε ότι οι τρεις βασικές κατηγορίες εκμεταλλεύσεων: ο αραβόσιτος, ο ηλιάνθος και οι δενδρώδεις καλλιέργειες (κερασιές) στην περιοχή του Ατραπού, Βεύης, Λιμνοχωρίου και Κλειδιού. Σημαντικό είναι να αναφέρουμε ότι στο ΔΔ Λιμνοχωρίου είχαμε ζημιές από αρκούδα και τα έτη 2018 και 2019.

Action D2. Subaction D.2.3 Monitoring the impact and the effectiveness of the Anti - Poison First Aid Kit (Action C6)

Χάρτης 9. Κατανομή ζημιών στο φυτικό κεφάλαιο από αρκούδα το έτος 2020 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας

4.2 Καταγραφή και χαρτογραφική απόδοση περιστατικών δηλητηρίασης την περίοδο 2018-2021

Μετά την ολοκλήρωση της δράσης Α3 και κατά τη διάρκεια των δράσεων C6 και D2 συνεχίστηκε η καταγραφή των πιθανών περιστατικών δηλητηρίασης στην περιοχή του έργου από την ομάδα του έργου. Μέχρι σήμερα, καταγράφηκαν 34 περιστατικά δηλητηρίασης στις σε φυσικές αστικές και περιαστικές περιοχές των Δήμων Αμυνταίου και Φλώρινας. Συνολικά, καταγράφηκαν 76 σκύλοι ενώ οι 27 από αυτούς ήταν Σκύλοι Φύλαξης Κοπαδιών (35,52%). Αξίζει να σημειωθεί ότι σε αρκετά περιστατικά αναφέρθηκαν θάνατοι αλεπούδων (Εικόνα 5).

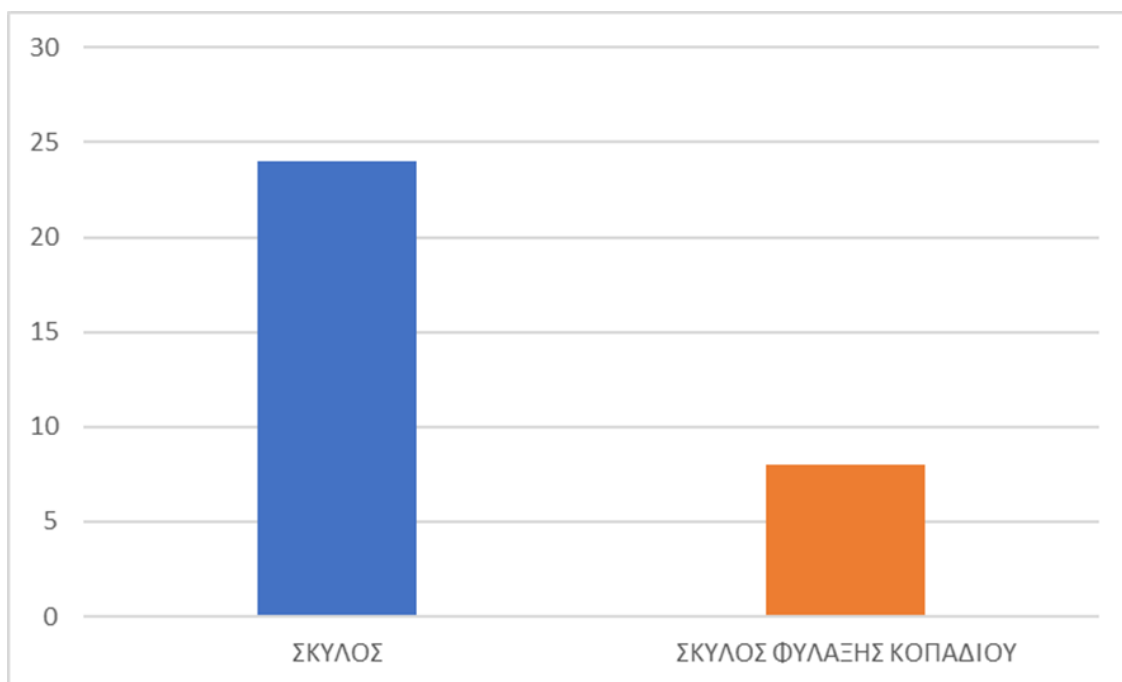
Εικόνα 5. Δηλητηριασμένα ΣΦΚ και αλεπούδες

Παρακάτω ακολουθεί ο πίνακας των καταγραφών περιστατικών δηλητηρίασης και πιθανής δηλητηρίασης την περίοδο 2018-2021 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας.

Πίνακας 1. Περιστατικά δηλητηρίασης το διάστημα 2018-2021

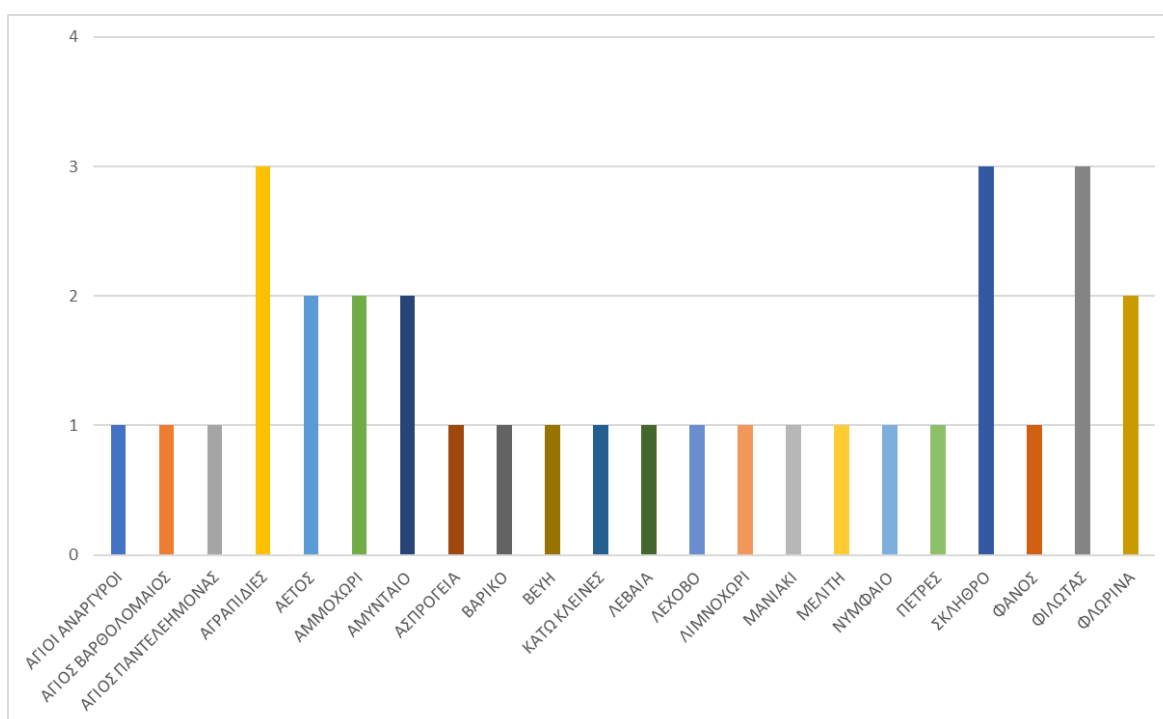
A/A	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΜΗΝΑΣ	ΕΤΟΣ	ΕΙΔΟΣ ΖΩΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ
1	ΦΙΛΩΤΑΣ	ΜΑΙΟΣ	2018	ΣΚΥΛΟΣ	6
2	ΦΙΛΩΤΑΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	2018	ΣΚΥΛΟΣ	3
3	ΑΜΥΝΤΑΙΟ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	2018	ΣΚΥΛΟΣ	1
4	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	2019	ΣΚΥΛΟΣ	1
5	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	2019	ΣΚΥΛΟΣ	1
6	ΛΕΧΟΒΟ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	2019	ΣΚΥΛΟΣ ΦΥΛΑΞΗΣ ΚΟΠΑΔΙΟΥ	1
7	ΜΑΝΙΑΚΙ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	2019	ΣΚΥΛΟΣ	1
8	ΛΕΒΑΙΑ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	2019	ΣΚΥΛΟΣ	1

9	ΑΜΜΟΧΩΡΙ	ΙΟΥΝΙΟΣ	2019	ΣΚΥΛΟΣ	4
10	ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΑΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	2019	ΣΚΥΛΟΣ	1
11	ΒΕΥΗ	ΙΟΥΛΙΟΣ	2019	ΣΚΥΛΟΣ ΦΥΛΑΞΗΣ ΚΟΠΑΔΙΟΥ	2
12	ΑΜΜΟΧΩΡΙ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	2019	ΣΚΥΛΟΣ	3
13	ΣΚΛΗΘΡΟ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	2019	ΣΚΥΛΟΣ ΦΥΛΑΞΗΣ ΚΟΠΑΔΙΟΥ	13
14	ΑΕΤΟΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	2019	ΣΚΥΛΟΣ	6
15	ΑΣΠΡΟΓΕΙΑ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	2019	ΣΚΥΛΟΣ	2
16	ΑΓΡΑΠΙΔΕΙΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	2019	ΣΚΥΛΟΣ	1
17	ΝΥΜΦΑΙΟ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	2019	ΣΚΥΛΟΣ	1
18	ΜΕΛΙΤΗ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	2019	ΣΚΥΛΟΣ	1
19	ΑΜΥΝΤΑΙΟ	ΜΑΡΤΙΟΣ	2020	ΣΚΥΛΟΣ	1
20	ΣΚΛΗΘΡΟ	ΜΑΡΤΙΟΣ	2020	ΣΚΥΛΟΣ ΦΥΛΑΞΗΣ ΚΟΠΑΔΙΟΥ	2
21	ΦΙΛΩΤΑΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	2020	ΣΚΥΛΟΣ	3
22	ΑΓΡΑΠΙΔΙΕΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	2020	ΣΚΥΛΟΣ ΦΥΛΑΞΗΣ ΚΟΠΑΔΙΟΥ	2
23	ΑΓΡΑΠΙΔΙΕΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	2020	ΣΚΥΛΟΣ ΦΥΛΑΞΗΣ ΚΟΠΑΔΙΟΥ	2
24	ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	2020	ΣΚΥΛΟΣ ΦΥΛΑΞΗΣ ΚΟΠΑΔΙΟΥ	2
25	ΚΑΤΩ ΚΛΕΙΝΕΣ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	2020	ΣΚΥΛΟΣ	2
26	ΦΑΝΟΣ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	2021	ΣΚΥΛΟΣ	2
27	ΑΕΤΟΣ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	2021	ΣΚΥΛΟΣ	1
28	ΣΚΛΗΘΡΟ	ΜΑΡΤΙΟΣ	2021	ΣΚΥΛΟΣ	2
29	ΑΓΙΟΣ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	2021	ΣΚΥΛΟΣ	1
30	ΠΕΤΡΕΣ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	2021	ΣΚΥΛΟΣ ΦΥΛΑΞΗΣ ΚΟΠΑΔΙΟΥ	3
31	ΛΙΜΝΟΧΩΡΙ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	2021	ΣΚΥΛΟΣ	3
32	ΒΑΡΙΚΟ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	2021	ΣΚΥΛΟΣ	1

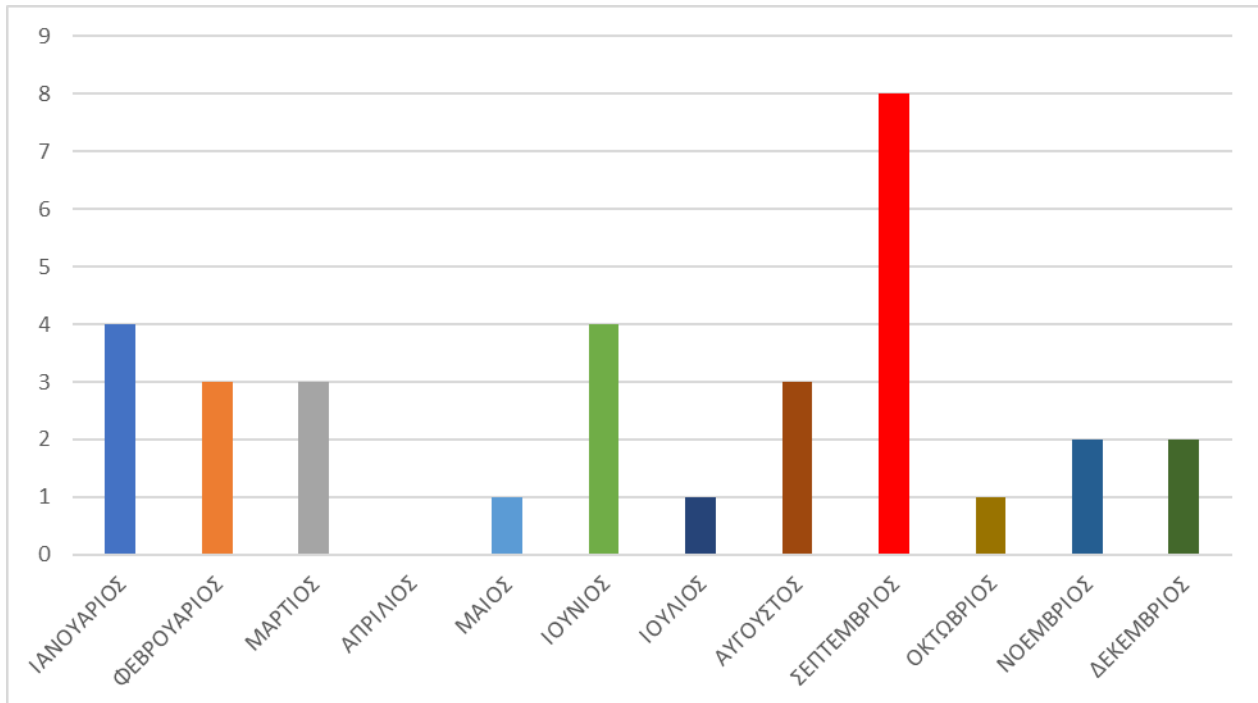
Διάγραμμα 9. Κατανομή περιστατικών ανά κατηγορία σκύλων το διάστημα 2018-2021.

Σύμφωνα με το διάγραμμα 10 σε 23 οικισμούς των Δήμων Αμυνταίου και Φλώρινας παρατηρείται το φαινόμενο της δηλητηρίασης σκύλων φύλαξης κοπαδιών, δεσποζόμενων και αδέσποτων. Οι καταγραφές έδειξαν ότι το φαινόμενο είναι εντονότερο στους οικισμούς Φιλώτα, Σκλήθρο, Αγραπιδιές, Αετός, Αμμοχώρι, Αμύνταιο και Φλώρινα.

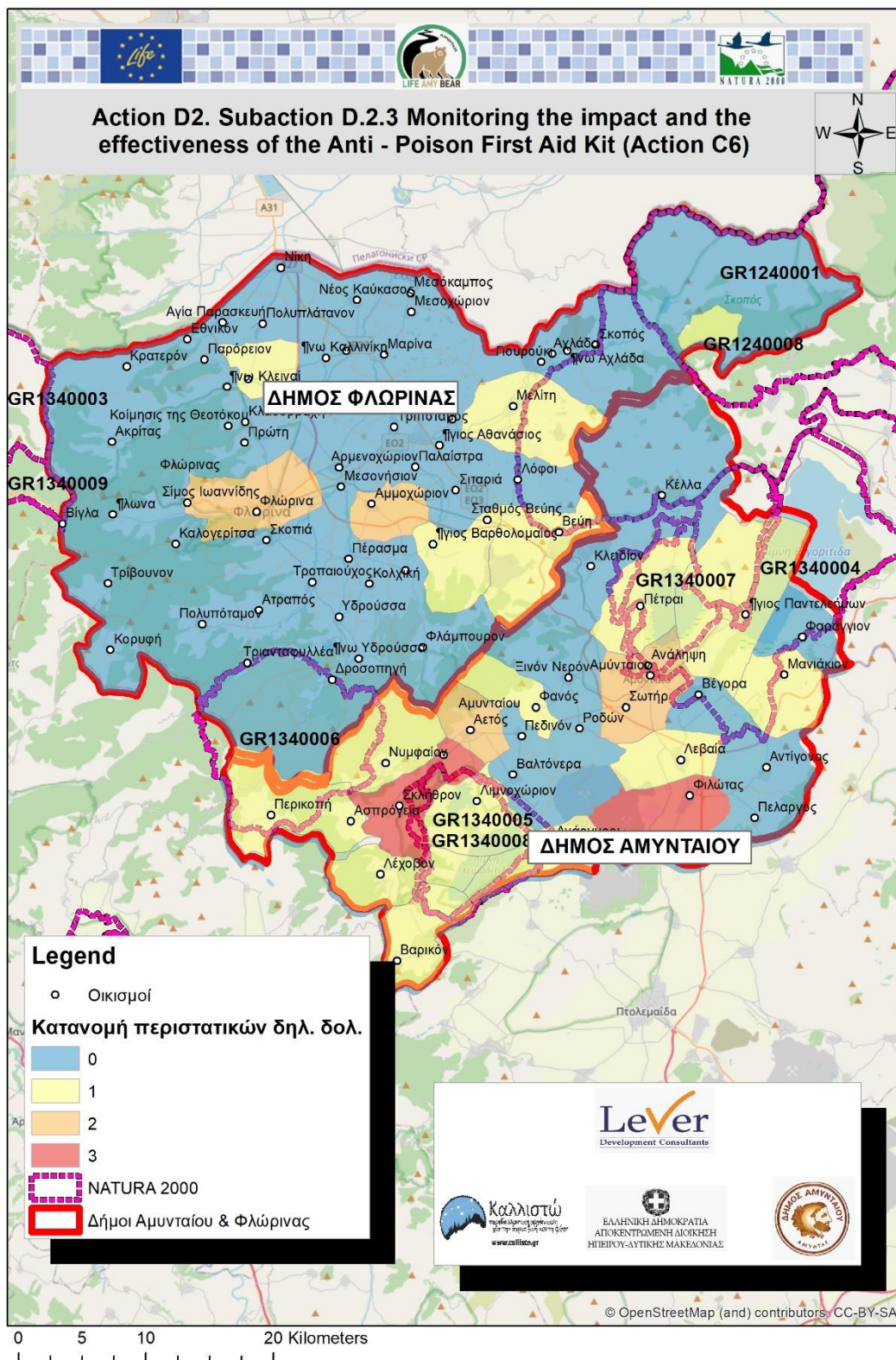

Διάγραμμα 10. Κατανομή περιστατικών ανά οικισμό το διάστημα 2018-2021.

Σύμφωνα με το διάγραμμα 11 το φαινόμενο είναι εντονότερο τους μήνες Σεπτέμβριο, Ιανουάριο και Ιούνιο. Στην εικόνα 5, φαίνεται ότι πέραν των σκύλων που πέφτουν θύματα δηλητηριάσεων, παρόμοια κατάληξη έχουν και αλεπούδες.

Διάγραμμα 11. Κατανομή περιστατικών ανά μήνα το διάστημα 2018-2021.

Χάρτης 10. Χωρική κατανομή των περιστατικών δηλητηρίασης την περίοδο 2018-2021 στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας.

Σύμφωνα με τον παραπάνω χάρτη παρατηρείται ότι ο Δήμος Αμυνταίου έχει τα περισσότερα περιστατικά δηλητηριάσεων σε τόσο σε ορεινές περιοχές όσο και σε πεδινές περιοχές.

4.3 Αριθμός κιτιών πρώτων βοηθειών που δωρίστηκαν

Κατά τη διάρκεια εργασιών πεδίου για την υλοποίηση της δράσης C6 η ΚΑΛΛΙΣΤΩ σε άριστη συνεργασία με την LEVER, το Δήμο Αμυνταίου, την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας και τον Αγροτικό Συνεταιρισμό Αιγοπροβατοτροφίας περιοχής Αμυνταίου, τους Κυνηγετικούς Συλλόγους Αμυνταίου και Φλώρινας και την Κυνηγετική Ομοσπονδία Μακεδονίας & Θράκης διένειμε 706 κιτία πρώτων βοηθειών σε 55 οικισμούς και πραγματοποιήθηκε και η σχετική επίδειξη στους κτηνοτρόφους, κυνηγούς των Δήμων Αμυνταίου και Φλώρινας σε ατομικές και ανοικτές εκπαιδευτικές συναντήσεις. Μέχρι σήμερα, 81 Antipoison Kit έχουν χρησιμοποιηθεί και έχουν σωθεί 35 Σκύλοι Φύλαξης Κοπαδιών και έξι (6) κυνηγετικοί σκύλοι. Στον Πίνακα 2, παρουσιάζονται οι δικαιούχοι που έλαβαν το κιτίο Α' βοηθειών.

Πίνακας 2. Κατανομή κυτιών (Antipoison Kit) Α' βοηθειών δηλητηρίασης σκύλων σε κτηνοτρόφους, κυνηγούς και εμπλεκόμενους φορείς στην περιοχή του Δήμου Αμυνταίου και Φλώρινας

Code	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ
1	ΑΡ		ΒΕΓΟΡΑ
2			ΠΕΔΙΝΟ
3			ΠΕΔΙΝΟ
4			ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ
5			ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ
6			ΚΑΛΛΙΝΙΚΗ
7			ΠΕΛΑΡΓΟΣ
8			ΠΕΤΡΕΣ
9			ΠΕΤΡΕΣ
10			ΒΕΓΟΡΑ
11			ΒΑΡΙΚΟ
12			ΑΕΤΟΣ
13			ΑΕΤΟΣ
14			ΦΑΝΟΣ
15			ΑΕΤΟΣ
16			ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΑΣ
17			ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΑΣ
18			ΜΕΣΟΚΑΜΠΟΣ
19			ΜΕΣΟΚΑΜΠΟΣ
20			ΑΓΙΟΣ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
21			ΑΕΤΟΣ
22			ΑΓΙΟΣ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
23			ΒΕΓΟΡΑ
24	Ηρ		ΠΕΔΙΝΟ

25	ΘΕΟΜ	ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ
26		ΦΑΝΟΣ
27		ΑΕΤΟΣ
28		ΛΕΧΟΒΟ
29		ΑΕΤΟΣ
30		ΛΙΜΝΟΧΩΡΙ
31		ΜΑΝΙΑΚΙ
32		ΜΑΝΙΑΚΙ
33		ΑΜΥΝΤΑΙΟ
34		ΑΓΙΟΣ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
35		ΑΜΥΝΤΑΙΟ
36		ΣΚΛΗΘΡΟ
37		ΑΝΤΙΓΟΝΟ
38		ΒΕΓΟΡΑ
39		ΦΑΡΑΓΓΙ
40		ΑΣΠΡΟΓΕΙΑ
41		ΦΑΝΟΣ
42		ΑΓΡΑΠΙΔΙΑ
43		ΦΑΡΑΓΓΙ
44		ΦΑΝΟΣ
45		ΛΑΚΚΙΑ
46		ΠΕΔΙΝΟ
47		ΠΕΔΙΝΟ
48		ΠΕΔΙΝΟ
49		ΑΕΤΟΣ
50		ΑΜΥΝΤΑΙΟ
51		ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ
52		ΦΑΡΑΓΓΙ
53		ΝΕΟΧΩΡΑΚΙ
54		ΠΕΤΡΕΣ
55		ΛΕΒΑΙΑ
56		ΑΕΤΟΣ
57		ΑΕΤΟΣ
58		ΑΡΜΕΝΟΧΩΡΙ
59		ΑΡΜΕΝΟΧΩΡΙ
60		ΠΕΔΙΝΟ
61		ΠΕΔΙΝΟ
62		ΛΕΧΟΒΟ
63		ΑΕΤΟΣ
64		ΠΕΤΡΕΣ
65		ΒΑΡΙΚΟ
66		ΒΑΡΙΚΟ
67	ΤΣΑΝ	ΚΑΛΛΙΝΙΚΗ

68	ΤΣΑΜ	ΚΑΛΛΙΝΙΚΗ
69		ΒΑΛΤΟΝΕΡΑ
70		ΦΑΝΟΣ
71		ΦΑΝΟΣ
72		ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ
73		ΑΡΜΕΝΟΧΩΡΙ
74		ΑΡΜΕΝΟΧΩΡΙ
75		ΦΑΡΑΓΓΙ
76		ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ
77		ΛΕΧΟΒΟ
78		ΛΕΧΟΒΟ
79		ΒΑΡΥΚΟ
80		ΦΛΩΡΙΝΑ
81		ΦΑΡΑΓΓΙ
82		ΣΚΛΗΘΡΟ
83		ΣΚΛΗΘΡΟ
84		ΣΚΛΗΘΡΟ
85		ΣΚΛΗΘΡΟ
86		ΣΚΛΗΘΡΟ
87		ΣΚΛΗΘΡΟ
88		ΣΚΛΗΘΡΟ
89		ΣΚΛΗΘΡΟ
90		ΣΚΛΗΘΡΟ
91		ΣΚΛΗΘΡΟ
92		ΣΚΛΗΘΡΟ
93		ΝΥΜΦΑΙΟ
94		ΝΥΜΦΑΙΟ
95		ΦΛΩΡΙΝΑ
96		ΠΡΕΣΠΕΣ
97		ΑΓΡΑΠΙΔΙΑ
98		ΣΚΛΗΘΡΟ
99		ΣΚΛΗΘΡΟ
100		ΣΚΛΗΘΡΟ
101		ΣΚΛΗΘΡΟ
102		ΣΚΛΗΘΡΟ
103		ΚΛΕΙΔΙ
104		ΚΛΕΙΔΙ
105		ΚΛΕΙΔΙ
106		ΣΚΛΗΘΡΟ
107		ΑΕΤΟΣ
108		ΣΚΛΗΘΡΟ
109		ΣΚΛΗΘΡΟ
110	ΦΟ	ΣΚΛΗΘΡΟ

111	ΑΡΒΑ	ΣΚΛΗΘΡΟ
112	ΣΤ	ΝΥΜΦΑΙΟ
113		ΠΕΔΙΝΟ
114		ΠΕΔΙΝΟ
115		ΑΜΜΟΧΩΡΙ
116		ΠΕΔΙΝΟ
117		ΠΕΔΙΝΟ
118		ΠΕΔΙΝΟ
119		ΠΕΔΙΝΟ
120		ΠΕΔΙΝΟ
121		ΠΕΔΙΝΟ
122		ΠΕΔΙΝΟ
123		ΒΕΥΗ
124		ΒΑΡΙΚΟ
125		ΦΑΝΟΣ
126		ΦΑΝΟΣ
127		ΦΑΝΟΣ
128		ΑΕΤΟΣ
129		ΑΕΤΟΣ
130		ΣΚΛΗΘΡΟ
131		ΣΚΛΗΘΡΟ
132		ΑΕΤΟΣ
133		ΠΕΔΙΝΟ
134		ΠΕΔΙΝΟ
135		ΠΕΔΙΝΟ
136		ΚΛΕΙΔΙ
137		ΚΛΕΙΔΙ
138		ΠΕΔΙΝΟ
139		ΒΕΓΟΡΑ
140		ΒΕΓΟΡΑ
141		ΠΕΛΑΡΓΟΣ
142		ΠΕΛΑΡΓΟΣ
143		ΛΕΒΑΙΑ
144		ΛΕΒΑΙΑ
145		ΦΑΝΟΣ
146		ΠΕΔΙΝΟ
147		ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ
148		ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ
149		ΠΕΔΙΝΟ
150		ΠΕΔΙΝΟ
151		ΠΕΔΙΝΟ
152		ΠΕΔΙΝΟ
153	ΤΣ	ΑΜΜΟΧΩΡΙ

154	ΚΙΟΣΦ	ΑΜΥΝΤΑΙΟ
155	Λ	ΑΜΥΝΤΑΙΟ
156	Σ	ΠΕΔΙΝΟ
157		ΒΕΥΗ
158		ΒΕΥΗ
159	Σ	ΑΡΜΕΝΟΧΩΡΙ
160		ΑΡΜΕΝΟΧΩΡΙ
161	Λ	ΒΕΥΗ
162	Λ	ΒΕΥΗ
163		ΒΕΥΗ
164	Λ	ΠΕΔΙΝΟ
165		ΝΕΟΧΩΡΑΚΙ
166		ΒΑΛΤΟΝΕΡΑ
167		ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ
168		ΠΕΔΙΝΟ
169		ΠΕΔΙΝΟ
170	Σ	ΠΕΔΙΝΟ
171		ΠΕΔΙΝΟ
172		ΒΕΥΗ
173		ΒΕΥΗ
174		ΒΕΥΗ
175		ΚΕΛΛΗ
176		ΚΕΛΛΗ
177		ΚΕΛΛΗ
178		ΚΕΛΛΗ
179		ΚΕΛΛΗ
180		ΛΕΧΟΒΟ
181	Σ	ΣΚΛΗΘΡΟ
182		ΣΚΛΗΘΡΟ
183		ΣΚΛΗΘΡΟ
184		ΣΚΛΗΘΡΟ
185		ΣΚΛΗΘΡΟ
186		ΣΚΛΗΘΡΟ
187		ΑΜΥΝΤΑΙΟ
188		ΠΕΛΑΡΓΟΣ
189		ΠΕΛΑΡΓΟΣ
190		ΒΕΓΟΡΑ
191		ΒΕΓΟΡΑ
192	Λ	ΒΕΓΟΡΑ
193		ΒΕΓΟΡΑ
194	Κ	ΒΕΓΟΡΑ
195	Κ	ΛΙΜΝΟΧΩΡΙ
196	ΦΟΤ	ΛΙΜΝΟΧΩΡΙ

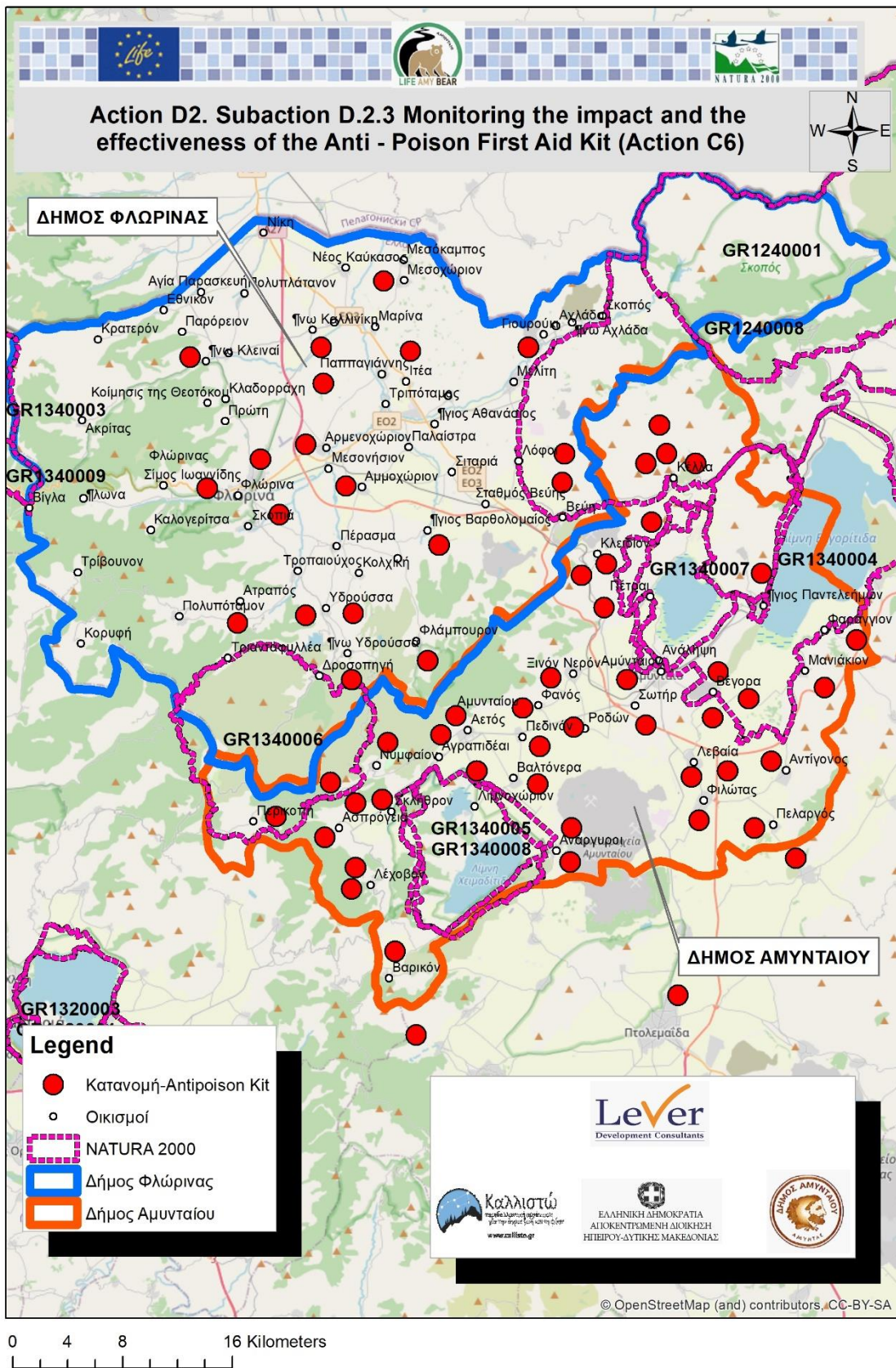
197	ΚΟΡ	ΛΙΜΝΟΧΩΡΙ
198		ΛΙΜΝΟΧΩΡΙ
199		ΛΙΜΝΟΧΩΡΙ
200		ΛΕΧΟΒΟ
201		ΛΕΧΟΒΟ
202		ΛΕΧΟΒΟ
203		ΛΕΧΟΒΟ
204		ΒΑΡΙΚΟ
205		ΒΑΡΙΚΟ
206		ΒΑΡΙΚΟ
207		ΒΑΡΙΚΟ
208		ΜΑΝΙΑΚΙ
209		ΜΑΝΙΑΚΙ
210		ΦΑΡΑΓΓΙ
211		ΦΑΡΑΓΓΙ
212		ΑΜΥΝΤΑΙΟ
213		ΑΜΥΝΤΑΙΟ
214		ΣΩΤΗΡΑ
215		ΣΩΤΗΡΑ
216		ΑΣΠΡΟΓΕΙΑ
217		ΑΣΠΡΟΓΕΙΑ
218		ΚΛΕΙΔΙ
219		ΑΜΥΝΤΑΙΟ
220		ΒΛΑΣΤΗ
221		ΝΥΜΦΑΙΟ
222		ΑΜΥΝΤΑΙΟ
223		ΜΑΝΙΑΚΙ
224		ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ
225		ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ
226		ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ
227		ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ
228		ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ
229		ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ
230		ΔΑΟΚ
231		ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ
232		ΠΕΡΑΙΑ
233		ΚΕΛΛΗ
234		ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΑ
235		ΛΕΧΟΒΟ
236		ΦΑΡΑΓΓΙ
237		ΛΕΧΟΒΟ
238		ΠΕΤΡΕΣ
239	ΣΟ	ΑΕΤΟΣ

240	ΚΑΡΑ	ΞΙΝΟ ΝΕΡΟ
241	Σ	ΞΙΝΟ ΝΕΡΟ
242		ΑΣΠΡΟΓΕΙΑ
243		ΝΥΜΦΑΙΟ
244		ΛΕΧΟΒΟ
245		ΑΕΤΟΣ
246		ΑΕΤΟΣ
247		ΑΜΥΝΤΑΙΟ
248		ΓΡΕΒΕΝΑ-ΦΛΩΡΙΝΑ
249		ΦΛΩΡΙΝΑ
250		ΦΛΩΡΙΝΑ
251		ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΑ
252		ΑΜΥΝΤΑΙΟ
253		ΑΓΙΟΣ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
254		ΑΜΥΝΤΑΙΟ
255		ΑΜΥΝΤΑΙΟ
256		ΑΜΥΝΤΑΙΟ
257		ΣΚΛΗΘΡΟ
258		ΑΜΥΝΤΑΙΟ
259		ΣΚΛΗΘΡΟ
260		ΦΑΡΑΓΓΙ
261		ΑΜΥΝΤΑΙΟ
262		ΑΜΥΝΤΑΙΟ
263		ΚΟΖΑΝΗ
264		ΦΛΩΡΙΝΑ
265		ΦΛΩΡΙΝΑ
266		ΦΛΩΡΙΝΑ
267		ΦΛΩΡΙΝΑ
268		ΦΛΩΡΙΝΑ
269		ΦΛΩΡΙΝΑ
270		ΦΛΩΡΙΝΑ
271		ΦΛΩΡΙΝΑ
272		ΥΔΡΟΥΣΣΑ
273		ΑΜΥΝΤΑΙΟ
274		BET-ΑΜΥΝΤΑΙΟ
275		BET-ΑΜΥΝΤΑΙΟ
276		BET-ΑΜΥΝΤΑΙΟ
277		LGD-BET-ΑΜΥΝΤΑΙΟ
278		LGD-BET-ΑΜΥΝΤΑΙΟ
279		ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ
280		ΑΜΥΝΤΑΙΟ
281	Α	ΑΜΥΝΤΑΙΟ

282	ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ	ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ	ΦΛΩΡΙΝΑ
283	ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΕΣΠΩΝ	ΦΟΡΕΑΣ ΠΡΕΣΠΩΝ	ΦΟΡΕΑΣ ΠΡΕΣΠΩΝ
284	ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ	ΦΟΡΕΑΣ ΡΟΔΟΠΗΣ	ΦΟΡΕΑΣ ΡΟΔΟΠΗΣ
285	ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΙΝΔΟΥ	ΦΟΡΕΑΣ ΠΙΝΔΟΥ	ΦΟΡΕΑΣ ΠΙΝΔΟΥ
286	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Εικόνα 6. Εκπαιδευτική συνάντηση του έργου

Χάρτης 11. Κατανομή δωρεάς κυτρίων Α Βοηθειών στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας

4.4 Αριθμός ατόμων που έλαβαν κιτίο από το έργο και το χρησιμοποίησαν (σε περιπτώσεις δηλητηριασμένων ζώων)

Κατά τη διάρκεια του έργου και μετά το πέρας της δράσης C6 το κιτίο πρώτων βοηθειών μέχρι σήμερα, το έχουν χρησιμοποιήσει 50 άτομα σε 10 διαφορετικές περιοχές. Στον Πίνακα 3, δίνονται οι οικισμοί και τα άτομα από τα οποία έγινε χρήση του κιτίου πρώτων βοηθειών.

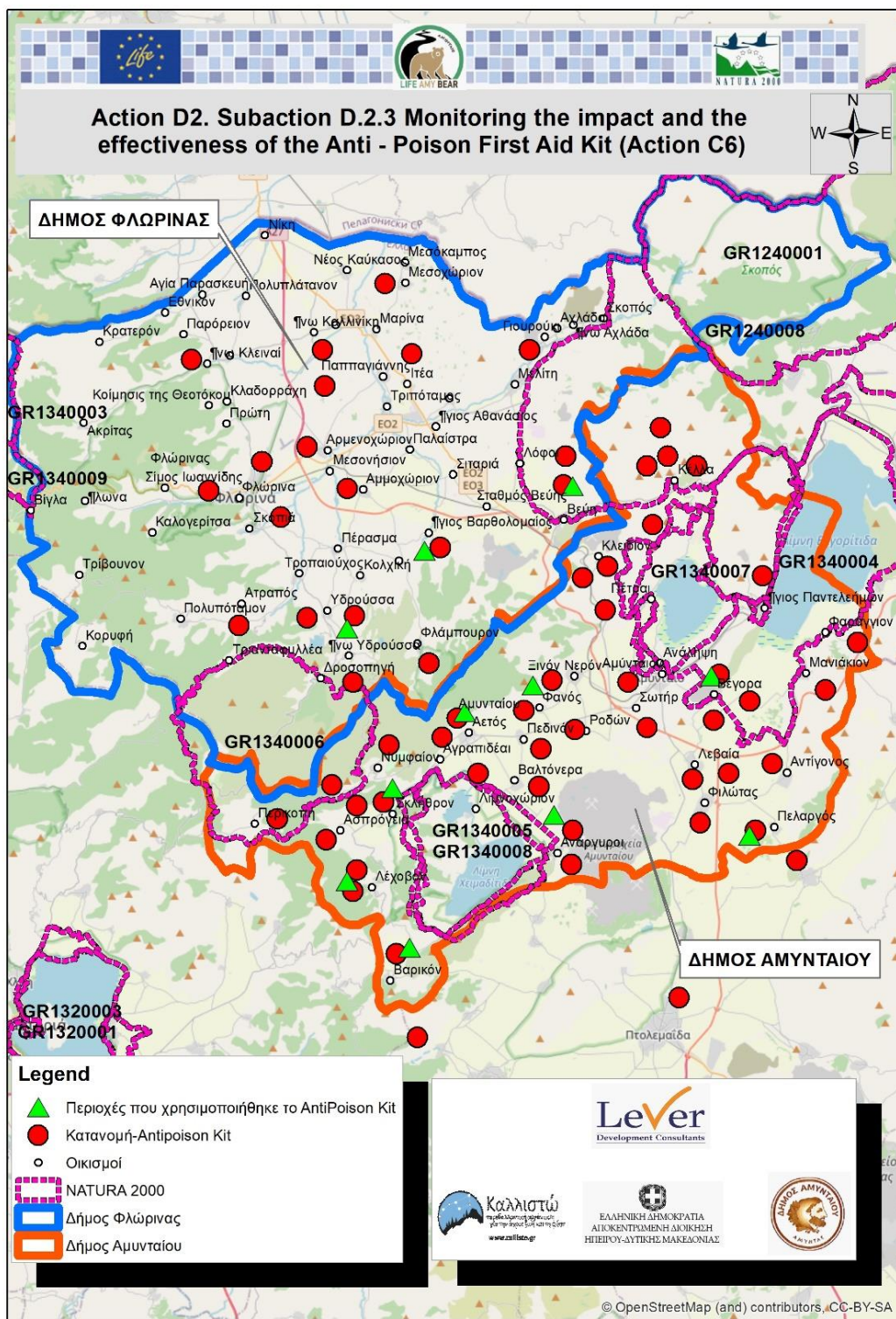
Πίνακας 3. Αριθμός ατόμων που έλαβαν κιτίο από το έργο και το χρησιμοποίησαν (σε περιπτώσεις δηλητηριασμένων ζώων)

Code	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ
7	ΒΑΡ		ΠΕΛΑΡΓΟΣ
11			ΒΑΡΙΚΟ
12			ΑΕΤΟΣ
14			ΦΑΝΟΣ
15			ΑΕΤΟΣ
20			ΑΓΙΟΣ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
27			ΑΕΤΟΣ
28			ΛΕΧΟΒΟ
29			ΑΕΤΟΣ
36			ΣΚΛΗΘΡΟ
38			ΒΕΓΟΡΑ
62			ΛΕΧΟΒΟ
65			ΒΑΡΙΚΟ
66			ΒΑΡΙΚΟ
76			ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ
83			ΣΚΛΗΘΡΟ
84			ΣΚΛΗΘΡΟ
85			ΣΚΛΗΘΡΟ
86			ΣΚΛΗΘΡΟ
87			ΣΚΛΗΘΡΟ
88			ΣΚΛΗΘΡΟ
89			ΣΚΛΗΘΡΟ
90			ΣΚΛΗΘΡΟ
91			ΣΚΛΗΘΡΟ
98			ΣΚΛΗΘΡΟ
99			ΣΚΛΗΘΡΟ
100			ΣΚΛΗΘΡΟ
101			ΣΚΛΗΘΡΟ
110			ΣΚΛΗΘΡΟ
129			ΑΕΤΟΣ
130			ΣΚΛΗΘΡΟ
131	ΣΟ		ΣΚΛΗΘΡΟ

147	Φ	ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ
172		ΒΕΥΗ
181		ΣΚΛΗΘΡΟ
182		ΣΚΛΗΘΡΟ
183		ΣΚΛΗΘΡΟ
184		ΣΚΛΗΘΡΟ
185		ΣΚΛΗΘΡΟ
186		ΣΚΛΗΘΡΟ
189		ΠΕΛΑΡΓΟΣ
201		ΛΕΧΟΒΟ
202		ΛΕΧΟΒΟ
203		ΛΕΧΟΒΟ
206		ΒΑΡΙΚΟ
207		ΒΑΡΙΚΟ
237		ΛΕΧΟΒΟ
257		ΣΚΛΗΘΡΟ
272	Β	ΥΔΡΟΥΣΣΑ

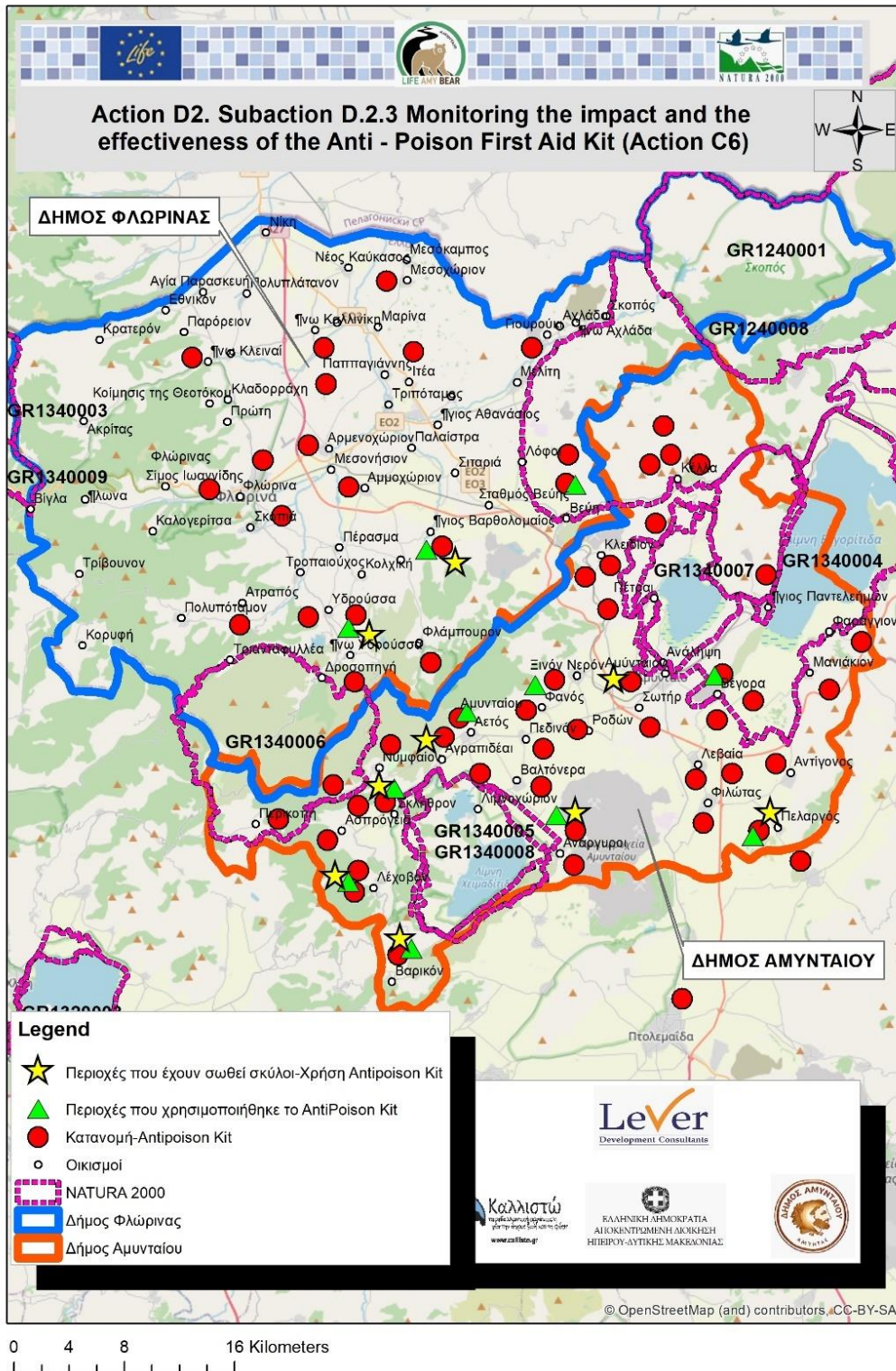

Εικόνα 7. Διανομή antipoison kit (replicability)

Χάρτης 12. Περιοχές που χρησιμοποιήθηκε το **κυτίο Α΄ Βοηθειών** για την αντιμετώπιση δηλητηρίασης σε σκύλους στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας

4.5 Αριθμός δηλητηριασμένων ζώων που σώθηκαν λόγω της χρήσης του Κιτίου
 Μέχρι σήμερα, έχουν σωθεί 35 Σκύλοι Φύλαξης Κοπαδιών και έξι (6) κυνηγετικοί σκύλοι. Στον
 χάρτη 13 παρουσιάζονται οι περιοχές στις οποίες έχει γίνει χρήση του antipoison kit με επιτυχία.

Χάρτης 13. Περιοχές όπου χρησιμοποιήθηκε το antipoison kit με επιτυχία

Για τη σωστή χρήση του antiroison kit πραγματοποιήθηκαν τόσο ατομικές εκπαιδευτικές συναντήσεις με κτηνιάτρους και επίδειξη χρήσης κιτιού σε κτηνοτρόφους στο χώρο εργασίας τους, όσο και μεγάλες εκπαιδευτικές συναντήσεις & παρουσιάσεις με κτηνιάτρους σε χωριά των κτηνοτρόφων & κυνηγών (Εικόνες 8-11).

Εικόνα 8. Εκπαιδευτική συνάντηση-Σ6 δράση, με τον Κυνηγετικό Σύλλογο Αμυνταίου

Εικόνα 9. Εκπαιδευτική συνάντηση-Σ6 δράση, με κτηνοτρόφους στην περιοχή του Πεδινού-Αμυνταίου

Εικόνα 10. Εκπαιδευτική συνάντηση-Σ6 δράση, με τον Κυνηγετικό Σύλλογο Φλώρινας

Εικόνα 11. Εκπαιδευτική συνάντηση-Σ6 δράση, με τον Κυνηγετικό Σύλλογο Φλώρινας

4.6 Αριθμός δηλητηριασμένων ζώων που πέθαναν από το δηλητήριο, αν και το κιτίο Α΄βοηθειών χρησιμοποιήθηκε

Μέχρι σήμερα, έχουν πεθάνει 5 Σκύλοι Φύλαξης Κοπαδιών αν και το κιτίο χρησιμοποιήθηκε. Ωστόσο πρέπει να αναφερθεί ότι οι ενέργειες που περιγράφονται στο κιτίο αποτελούν τις πρώτες βοήθειες που πρέπει να δοθούν άμεσα στο σκύλο, με την υποψία δηλητηρίασης. Σε καμία περίπτωση τα παρακάτω φάρμακα δεν υποκαθιστούν την κατάλληλη θεραπεία για τη δηλητηρίαση του σκύλου, η οποία μπορεί να δοθεί αποκλειστικά από κτηνίατρο. Για το λόγο αυτό, η χορήγηση των φαρμάκων θα πρέπει να γίνεται σε επικοινωνία με Κτηνίατρο κι αμέσως μετά ο σκύλος να μεταφέρεται στο πλησιέστερο Κτηνιατρείο. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις τόσο το είδος και η ποσότητα του δηλητηρίου όσο και ο η ώρα κατάποσης του δηλητηρίου παίζουν σημαντικότερο ρόλο στην αποτελεσματικότητα του κιτίου. Σε όλες τις περιπτώσεις είχαν περάσει περισσότερες από δύο (2) ώρες από την κατάποση του δηλητηριασμένου δολώματος. Τέλος, είναι ιδιαίτερα σημαντικό η χρήση του κιτίου να γίνεται όσο το δυνατόν συντομότερα από την ώρα κατάποσης του δηλητηριασμένου δολώματος και σύμφωνα πάντα με τις οδηγίες και τα βήματα που περιλαμβάνονται γραπτά εντός του κιτίου.

5. Συμπεράσματα

Τα συμπεράσματα από την παρακολούθηση της επίπτωσης και της αποτελεσματικότητας της δράσης C6, και συγκεκριμένα της χρήσης κιτίου πρώτων βοηθειών κατά της δηλητηρίασης σκύλων, συνοψίζονται παρακάτω:

- Είναι η πρώτη φορά που πραγματοποιείται σε τέτοια κλίμακα η δράση αυτή από Δημόσιο Φορέα όπως είναι ο Δήμος Αμυνταίου.
- Σε όλες τις επαφές και συναντήσεις με τους κτηνοτρόφους και τους κυνηγούς καταγράφηκε η μεγάλη αξία της δράσης C6 για την χρησιμότητά της και τις πρακτικές προσπάθειες τόσο του έργου LIFE στην περιοχή όσο και της ομάδας του έργου
- Με βάση τη χωρική ανάλυση τόσο της δράσης A3 όσο και της D2 καταγράφηκε ότι στην περιοχή του Δήμου Αμυνταίου ταυτοποιείται ένας τομέας με αυξημένη σύγκρουση. Ο τομέας αυτό περιλαμβάνει τους κυριότερους, πιο δραστήριους και πολυπληθέστερους οικισμούς της ορεινής και ημιορεινής ζώνης στον δυτικό τομέα της περιοχής του έργου (Σκλήθρο, Νυμφαίο, Ασπρόγεια, Αετό, Λέχοβο, Βαρικό) στον οποίο δόθηκε και μεγαλύτερη βαρύτητα. Στο Δήμο Φλώρινας εντοπίζεται στο ΒΔ, κεντρικό και ΒΑ τμήμα του Δήμου
- Τα περισσότερα περιστατικά δηλητηρίασης εντοπίζονται στην περιοχή του Δήμου Αμυνταίου
- Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων δεν έχει αρνητικές επιπτώσεις μόνο στην άγρια πανίδα, καθώς το μεγαλύτερο ποσοστό καταγράφεται σε σκύλους εργασίας (σκύλους φύλαξης κοπαδιών και κυνηγετικούς σκύλους) τόσο στην περιοχή του έργου αλλά και σύμφωνα με μελέτες και σε επίπεδο χώρας.
- Η χρήση του κιτίου έσωσε 35 Σκύλους Φύλαξης Κοπαδιών και έξι (6) κυνηγετικούς σκύλους.
- Η δράση C6 κατάφερε να δώσει στα ενδιαφερόμενα μέρη (κτηνοτρόφους, κυνηγούς, φορείς) την ευκαιρία να εκπαιδευτούν και να αποκτήσουν τις κατάλληλες δεξιότητες για την ορθή χρήση των φαρμάκων καθώς και την εκτέλεση των απαραίτητων ενεργειών για τις Α' βοήθειες αντιμετώπισης δηλητηρίασης στους σκύλους τους.
- Δημιούργησε κλίμα εμπιστοσύνης ανάμεσα στις διαφορετικές κοινωνικές ομάδες
- Ανέδειξε το φαινόμενο της παράνομης χρήσης των δηλητηριασμένων δολωμάτων
- Ανέπτυξε πνεύμα συνεργασίας, κοινωνίας και μαθητείας σε κοινωνικές ομάδες και άτομα με διαφορετική αντίληψη της πραγματικότητας

- Ανέπτυξε την συμμετοχική διαδικασία δημόσιων φορέων σε προβλήματα διατήρησης της φύσης και της βιοποικιλότητας
- Η επίδειξη αυτής της πρακτικής δράσης υιοθετήθηκε (replicability) και από άλλους φορείς και συμπεριλήφθηκε σε προτάσεις χρηματοδότησης όπως η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, το WWF Ελλάς, το έργο Egyptian Vulture με το ακρώνυμο LIFE16NAT/BG/000874, ΟΦΥΠΕΚΑ, Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, The LIFE ARCPROM project (LIFE18 NAT / GR / 000768 , το έργο-LIFE20 NAT/NL/001107 LIFE Bear-Smart Corridors και η Κυνηγετική Ομοσπονδία Μακεδονίας Θράκης (ΚΟΜΑΘ).
- Παρ' όλη την καινοτομία της δράσης C6, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ένα ή και περισσότερα anti-rosoin kit δεν μπορούν να σταματήσουν το πρόβλημα της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων ή να σώσουν όλους τους σκύλους

Παράλληλα με τις προσπάθειές και τις υποστηρικτικές δράσεις θα πρέπει να διευθετηθούν και τα παρακάτω:

- Βελτίωση του νομικού πλαισίου
- Αύξηση του προσωπικού και του προϋπολογισμού σε εμπλεκόμενους φορείς (Δασαρχεία, Κτηνιατρικές Υπηρεσίες, Αστυνομία & Θηροφυλακή)
- Κατάρτιση και συνεχόμενη εκπαίδευση του εμπλεκόμενου προσωπικού
- Περιβαλλοντική εκπαίδευση στα σχολεία για την αλλαγή συμπεριφοράς και στάσης των νέων ανθρώπων και παιδιών
- Ενημερωτικές συναντήσεις και εργαστήρια με τον ντόπιο πληθυσμό δια ζώσης

Βιβλιογραφία

Blanco J.C., Reig S., Cuesta L., 1992. Distribution, status and conservation problems of the wolf *Canis lupus* in Spain. *Biological Conservation* 60: 73–80

Ciucci, P., and L. Boitani. 1998. Wolf and dog depredation on livestock in central Italy. *Wildlife Society Bulletin* 26:504–514.

Cozza K., Fico R. and Battistini L., 1996. Wildlife predation on domestic livestock in central Italy: a management perspective. *Journal of Wildlife Research* 1(3):260-262.

Ntemiri, K., Saravia, V., Angelidis, C., Baxevani, K., Probonas, M., Kret, E., Mertzanis, Y., Iliopoulos, Y., Georgiadis, L., Skartsi, D., Vavylis, D., Manolopoulos, A., Michalopoulou, P. & Xirouchakis, S.M. (2018). Animal mortality and illegal poison bait use in Greece. *Environmental Monitoring and Assessment* 190: 488.

Ηλιόπουλος, 2012. Αντιμετώπιση των δηλητηριάσεων από δολώματα. Συνάντηση εργασίας.

Μερτζάνης Γ., Αραβίδης Ηλ., Πετρίδου Μ., Ψαραλέξη Μ., Vieira J. (2018): Ταυτοποίηση και χωροθέτηση τομέων υψηλού κινδύνου σύγκρουσης – αλληλεπίδρασης ανθρώπου – αρκούδας (περιοχή Δ. Αμυνταίου) με την μέθοδο της τηλεμετρίας, ερωτηματολογίων & της γεωπληροφορικής. Τεχνική αναφορά, έργο LIFE15NAT/GR/001108(ΚΑΛΛΙΣΤΩ),(δράση A3), 100 σελ.

